

PROCAPITAL
INVESTMENT®
ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНКІНГ

БІЗНЕС-ПЛАН

**Створення молочно-товарного комплексу та
виробництво сиру із овечого молока**

Даний документ був підготовлений фахівцями компанії Pro Capital Investment і є конфіденційним. Одержувач даного документа зобов'язується дотримуватися його конфіденційності, яка поширюється на співробітників Одержувача, а також афілійованих осіб, крім тих, які зацікавлені в розгляді пропозиції, викладеного в даному документі. Документ може бути розкритий на вимогу органів влади, відповідно до чинного законодавства. Не є конфіденційною та інформація, яка вже публічно доступна і є загальновідомою.

Даний документ був підготовлений компанією Pro Capital Investment в березні 2020 року, ґрунтуючись на доступній і наданій Замовником на дану дату інформацією. Інформація, на якій базується даний документ, відбувається з джерел, які, на думку Pro Capital Investment, можна вважати надійними і адекватними.

У поточному бізнес-плані описаний і проведено розрахунок концептуальних моментів і економічних показників при організації і веденні обраного виду бізнесу. При подальшій організації та реалізації проекту відповідність і вихід підприємства на прогнозовані розрахункові показники, точно також як і кінцева вартість проекту, будуть залежати від сформованої економічної ситуації в країні, обраних контрагентів, в числі яких постачальники необхідного обладнання та матеріалів, підрядні компанії, а також від обраних методів побудови взаємин з клієнтами, політики співпраці з постачальниками ресурсів, ефективного менеджменту і проведеної маркетингової політики. Тому, при розгляді документа, необхідно брати до уваги, що розрахункові дані є прогнозними і можуть відрізнятись від досягнутих підприємством результатів. Ні компанія Pro Capital Investment, ні її співробітники, ні власники не несуть відповідальності за ефективність реалізації і впровадження проекту.

Про фінансового консультанта

Компанія Pro Capital Investment створена в 2012 році. Сьогодні компанія надає послуги за наступними напрямками: бізнес-планування та інвестиційний консалтинг, розробка і реалізація стратегії розвитку бізнесу із залученням акціонерного або боргового фінансування, а також пропонує комплекс послуг по забезпеченню ефективної взаємодії з інвесторами і партнерами з метою підвищення вартості бізнесу.

Ми пропонуємо різноманітні рішення по залученню акціонерного і боргового фінансування, виходячи з особливостей як поточної економічної ситуації в Україні, так і функціонування компанії-клієнта. У процесі супроводу угод купівлі та продажу бізнесу ми можемо виступати на позиції як продавця, так і покупця, неупереджено погоджуючи їх інтереси. Нашим завданням при наданні послуг в сегменті інвестиційного консалтингу є не просто ретельний аналіз стратегічного плану розвитку бізнесу компанії-клієнта і розробка рекомендацій щодо поліпшення його окремих аспектів, а формування путівника для довготривалого стійкого підвищення вартості компанії, її іміджу в Україні та за кордоном.

Працюючи з Вашою компанією, ми надаємо повний комплекс послуг на системній основі, що дозволяє підвищити вартість бізнесу, створити позитивний імідж і бездоганну репутацію нашим клієнтам серед широкого кола інвесторів, формуючи і підтримуючи їх бажання бути Вашими довгостроковими партнерами. При цьому основою нашої діяльності з розвитку стійких і результативних взаємовідносин між компанією-клієнтом і фінансовим співтовариством є відповідність принципам бізнес-етики і стабілізації зростання.

З усіх питань, що стосуються даного документа, будь ласка, звертайтеся:

ТОВ «Компанія «Про капітал інвестмент»
www.invest.pro-capital.ua
Україна, 03150, м. Київ,
вул. Ділова, 2Б, 2 поверх
Тел./факс: +38 (044) 370-87-20

Pro Capital Investment, LLC
www.invest.pro-capital.ua
2B Dilova Str., 2 floor
Kyiv - 03150, Ukraine
Tel: +38 (044) 370-87-20

ЗМІСТ

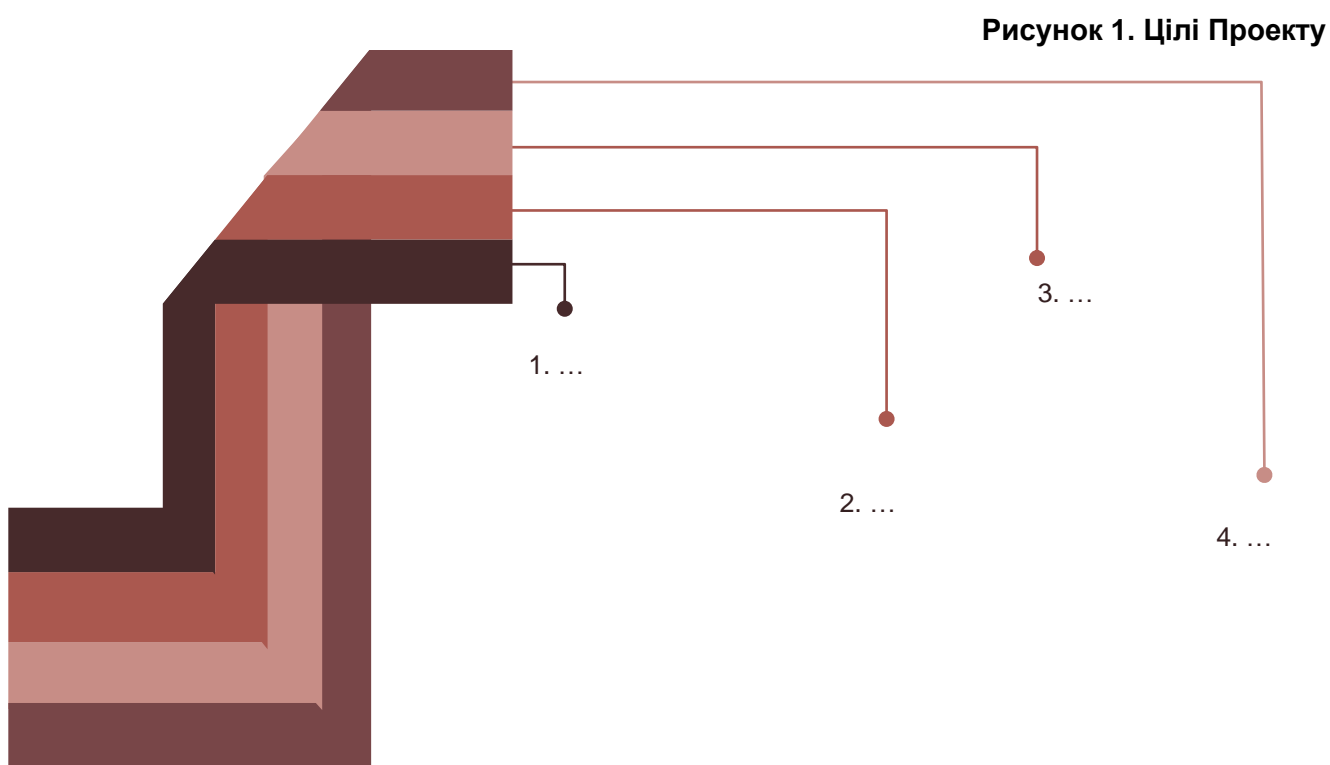
РЕЗЮМЕ ПРОЕКТУ	4
1. ОПИС ПРОЕКТУ	5
2. ВИРОБНИЧИЙ ПРОЦЕС ПРОЕКТУ	7
2.1. МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ ПРОЕКТУ	7
2.2. ОПИС ВИРОБНИЧОГО ПРОЦЕСУ	8
2.3. ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОДУКЦІЇ	10
2.4. ТЕХНІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВИРОБНИЧОГО ОБЛАДНАННЯ	12
2.5. КЛАСИФІКАЦІЯ ПОРОДИ	15
3. АНАЛІЗ РИНКУ ВІВЧАРСТВА	16
4.ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ПЛАН	25
4.1. МЕРЕЖЕВИЙ ГРАФІК РЕАЛІЗАЦІЇ ТА ФІНАНСУВАННЯ ПРОЕКТУ	25
4.2. КАДРОВА ПОЛІТИКА	28
5. ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПЛАН.....	30
6. ФІНАНСОВА ОЦІНКА ПРОЕКТУ	32
6.1. ПАРАМЕТРИ БІЗНЕСУ.....	32
6.2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ РОЗРАХУНКІВ І ЇХ АРГУМЕНТАЦІЯ	34
6.3. ПЛАН ПРОДАЖІВ ЗА ПРОЕКТОМ.....	38
6.4. ФОРМУВАННЯ ПРИБУТКУ ЗА ПРОЕКТОМ	41
6.5. ПРОГНОЗ РУХУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ЗА ПРОЕКТОМ	46
6.6. ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТА РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПРОЕКТУ	50
6.7. ТОЧКА БЕЗЗБИТКОВОСТІ ПО ПРОЕКТУ.....	54
7. АНАЛІЗ РИЗИКІВ.....	55
7.1. ФАКТОРНИЙ АНАЛІЗ РИЗИКІВ ПО ПРОЕКТУ.....	55
7.2. СТРАТЕГІЯ ЗНИЖЕННЯ РИЗИКІВ.....	58
7.3. SWOT-АНАЛІЗ	59
8. ВИСНОВОК.....	60

Резюме проекту

Концепція проекту	Концепцією проекту передбачається створення тваринницької ферми на 500 овець з подальшою реалізацією сиру, живих тварин на м'ясо та вовни	
Місцезнаходження	Україна, Київська область	
Графік реалізації проекту	Розрахунковий період для проекту	10 років
Бюджет проекту	Вартість проекту	\$...
	В тому числі:	
	<i>Власні кошти</i>	\$...
	<i>Інвестиційні кошти</i>	\$...
	<i>Коефіцієнт автономії</i>	...%
Прибутковість проекту	Валовий дохід	\$...
	Капіталізований чистий прибуток	\$...
	Сукупний грошовий потік	\$..
Інвестиційна привабливість для проекту	Ставка дисконтування	...%
	PP (Період окупності), років	...
	DPP (Дисконтований період окупності), років	...
	NPV (Чиста теперішня вартість), \$	\$...
	IRR (Внутрішня норма дохідності Проекту), %	...%
	PI (Індекс прибутковості вкладень), од.	...

1. Опис проекту

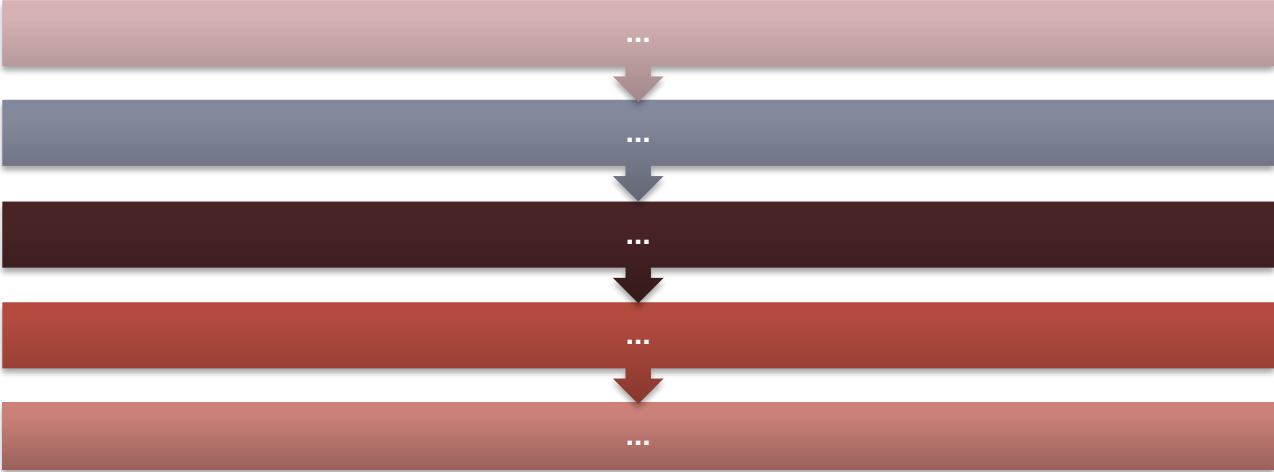
Проектом передбачено створення підприємства із вирощування овечок породи «Мериноландшаф» з метою вирощування і реалізації тварин на м'ясо. Також концепцією Проекту передбачено реалізація вовни та створення власної сироварні, на якій буде виготовлятися сир із овечого молока.

Початковий розмір стада планується в розмірі 200 овечок і 20 баранів. Дане стадо буде використано для подальшого розведення. Закупівля стада планується на 9 місяць від початку реалізації Проекту, після того як буде підготовлено ферму для утримання та розведення основного стада.

Виробництво сиру планується з молока власного виробництва. Реалізація живих тварин на м'ясо заплановано на кожному етапі вирощування (вибракування стада) та в дорослому віці (валухи та ярки), а також при «ремонті» стада (вівцематки). Шерсть, яку отримає підприємство, планується реалізовувати на внутрішньому ринку.

Рисунок 2. Завдання по Проекту

Досягнення вищевказаної мети дозволить отримати наступні результати:

- ...;
- ...;
- ...;
- ...;
- ....

Стратегічними цілями компанії є:

- ...;
- ...;
- ...;
- ....

У процесі створення Проекту будуть:

- ...;
- ...;
- ....

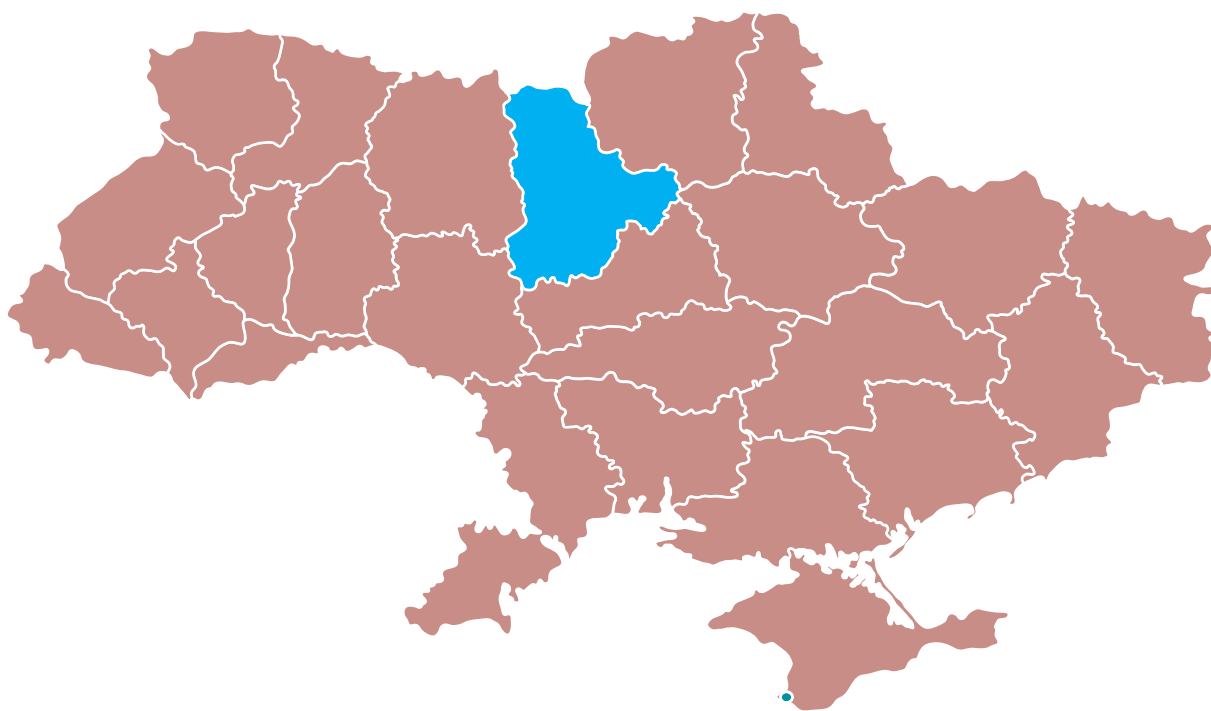

2. Виробничий процес проекту

2.1. Місцезнаходження Проекту

Велике значення має питання про вибір ділянки під будівництво ферми. Обирати її треба порівнюючи різні варіанти розміщення підприємств і визначивши оптимальний варіант. Бажано розміщувати фермерське господарство в або поблизу тих населених пунктів, де наявні кормові бази, а також висока частка пасовищ. В разі, якщо пасовища відсутні, то ферма має бути розміщена таким чином, щоб можна було швидко і своєчасно постачати необхідні матеріали та сировину.

Рисунок 3. Місцезнаходження підприємства

На території комплексу мають бути розміщені приміщення для зберігання сировини, для утримання тварин – кошари, загоны для утримання овець влітку, а також приміщення для виробництва сиру.

2.2. Опис виробничого процесу

У рамках Проекту планується створити вівцеферму для вирощування овець на м'ясо, а також отримання молока, для виробництва сиру та овечої шерсті.

Основною продукцією, яку реалізовуватиме підприємство – живі тварини на м'ясо. Проте, виробництво сиру, який є побічним продуктом під час реалізації Проекту, є доволі прибутковою справою.

Серед головних параметрів, які свідчитимуть про ріст та розвиток отари, виділяють наступні:

- ...;
- ...;
- ...;
- ...;
- ...;
- ...;
- .....

Існують різні підходи до утримання та розмноження овець, які залежать від природно-кліматичних умов та можливостей власника підприємства. Виділяють такі способи утримання овець: пасовищне, пасовищно-стійлове, табірно-пасовищне, стійлово-табірне та стійлове утримання.

Згідно концепції Проекту, планується використовувати стійлово-табірне утримання. Це пов'язане з низькою часткою пасовищ в центральних районах України. Тому, для успішної діяльності ферми та постійного забезпечення достатньої кількості поживних речовин, було розраховано забезпечення кормами протягом усього року.

Вівці не дуже вимогливі до умов утримання, але для ефективного їх розведення повинні бути створені спеціальні умови. Ці тварини добре переносять низькі температури, не люблять протягів і вогкості. При проектуванні ферми для овець враховуються особливості їх змісту (загальне, роздільне утримання, племінне розведення і т.д.). На дорослого барана мінімальна площа - 2 квадратних метра, на вівцю - від 1.4 квадратних метрів, ягняти - від 0.3 квадратних метрів.

Згідно рекомендацій, які надають при вирощуванні вівць, для успішного відтворення та розвитку отари, необхідно формувати отару у відповідності: один баран розрахований на 25-50 вівцематок. Проте, для розширення отари протягом усього року, рекомендується збільшити кількість баранів, які будуть використовуватися для репродукції.

Процес суягности овець триває 100-120 днів. Після окотіння, протягом 3-х місяців, ягнята будуть знаходитися з вівцематками. У віці 3-х місяців, вони будуть відлучені та направлені на формування отари. Вівцематки, після відлучення ягнят, протягом 2-х місяців перебувають в процесі лактації і надають 60-80 літрів молока. Молоко, що отримується в даному процесі, використовується для варіння сирів.

В подальшому, молодняк овець вирощується до віку 12 місяців. Валухи (кастровані барани), у дорослому віці, повністю реалізуються на м'ясо. Ярки (овечки, віком 12 місяців), відбираються для ремонту стада. Концепцією проекту передбачено відбирання 10% від загальної кількості молодого покоління. Решта поголів'я буде реалізована на м'ясо.

Вирощування овець, особливо породи «Мериноландшаф», дає змогу отримати овечу шерсть. З неї виготовляють рукавички, шкарпетки, светри, килими, ковдри і т.д. Дорослих овець рекомендується стригти двічі на рік – весною та восени. Молодих овець рекомендується стригти у віці до 1-го року або ж за декілька місяців до продажу на м'ясо.

Виробництво сирів із овечого молока набирає популярності в Україні. Але через низький рівень пропозиції молока, більшість сирів із овечого молока імпортується із країн Європи. Проте через високий рівень попиту на якісну та смачну продукцію, українські фермери можуть зайняти свою частку на даному ринку. Тому Проектом передбачено створення сироварні для виробництва сирів. В якості сировини буде використано молоко лише власного виробництва, ферменти та упаковка для готової продукції. Середній рівень використання молока, для отримання 1 кг сиру, складає 11 літрів. Проте, витрати молока залежать від конкретного виду сирів – твердих, м'яких чи бринзи.

2.3. Характеристика продукції

Проектом передбачено створення підприємства, з вирощування овець та виробництва сиру. Під час реалізації Проекту, будуть реалізовані такі групи товарів:

- сир із овчевого молока;
- вівці у живій вазі на м'ясо;
- вовна.

Сири із овчевого молока вважаються смачним делікатесом. Адже поживна цінність овчевого молока набагато вища, порівняно із коров'ячим і, навіть, з козячим. Тому виробництво натурального сиру, який насичений білками, жирами та містить незамінні для людського організму амінокислоти, це перспективний напрямок розвитку власної справи. В сирі містяться вітаміни А, В, аскорбінова кислота та рибофлавін. Сири бувають різних видів, в залежності від способу виготовлення та дозрівання. Проте, незважаючи на те, чи це тверді сири, чи м'які, споживачі високо оцінюють їх смакові якості, особливо у поєднанні з бокалом вина.

Сир із овчевого молока буде вироблятися на власній сироварні. Оскільки основна частина молока буде йти на відгодівлю ягнят, період лактації в овець триватиме лише до 2-х місяців. Популяризація сирів, виготовлених лише із овчевого молока, дає змогу задовольнити потреби споживачів якісною продукцією.

Реалізація живих овець на м'ясо, в основному, відбуватиметься тоді, коли вони досягнуть віку 12 місяців. Валухи будуть повністю реалізовані на м'ясо, а ярки (молоді вівці) будуть відбиратися для ремонту стада (10 % від загальної кількості ярок), а решта також направлена на м'ясні комбінати. Також, Проектом передбачено, що на кожному етапі вирощування буде вибраковуватися 3% стада, які також будуть направлені на м'ясо.

Баранину споживають як самостійну страву у смаженому, вареному, пареному, копченому і солоному вигляді, а також використовують для приготування великого спектру страв, включаючи: супи, наприклад, шурпа, і другі страви — бешбармак, плов, шашлик, кебаб, манти, ковбаси, сосиски тощо.

Смакова і поживна цінність баранини надзвичайно великі. Баранина — цінний дієтичний продукт, за вмістом білка, амінокислот, вітамінів і мінеральних речовин (калій, натрій, кальцій, магній, йод, фосфор, залізо, сірка, цинк) — не поступається яловичині, а вміст холестерину в ній в кілька разів менший, ніж в яловичині й свинині (холестерину в жиру — 29 мг%, тоді як у м'ясі великої рогатої худоби — 75 мг %, свиней — 74 — 126 мг%)., майже вільна від мікобактерії туберкульозу і її дуже рідко заражають збудники паразитарних інвазій. Деякі вчені вважають, що у народів, які харчуються переважно бараниною, менш поширеним є атеросклероз. Лецитин, який міститься в баранині, сприяє профілактиці цукрового діабету, стимулюючи роботу підшлункової залози, і також нормалізує обмін холестерину. Солі калію, натрію і магнію благотворно впливають на роботу серця і судин. Баранина багата залізом (на 30% більше ніж у свинині), необхідним для кровотворення, і йодом, який забезпечує нормальне функціонування щитоподібної залози. В ній також багато фтору, який береже зуби від карієсу. Бульйони з баранини підуть на користь людям, які хворіють на гастрит зі зниженою кислотністю.

У баранині також підвищений вміст вітамінів РР, Е, В1, В2, В12. Вівці виявляють незамінність у здатності перетравлювати грубі корми і корми з високим вмістом клітковини; високі поживні якості молоді баранини, яких забезпечує оптимальне співвідношення білка і жиру (17:17).

Також, Проектом заплановано реалізовувати вовну – цінний натуральний продукт, який використовується для виробництва різних предметів у легкій галузі.

Предмети, виготовлені із овечої вовни, цінуються за їх високу якість та прекрасний зовнішній вигляд. Саме тому, незважаючи на розвиток виробництва тканин із хлопку, луб'яних рослин і т.п., речі із овечої шерсті мають вагомую позицію на ринку.

2.4. Технічна характеристика виробничого обладнання

Для забезпечення успішної роботи підприємства, передбачається створення та придбання таких основних засобів:

Таблиця 1. Основні засоби, необхідні для роботи підприємства

Найменування	Кількість, од.	Ціна, \$/од.	Вартість, \$
Придбання земельної ділянки під ферму	...	\$...	\$...
Будівництво кошар	...	\$...	\$...
Будівництво вигулів для овець	...	\$...	\$...
Система для доїння овець	...	\$...	\$...
Придбання трактору	...	\$...	\$...
Приміщення для зберігання корму	...	\$...	\$...
Інженерні мережі, благоустрій тощо	...	\$...	\$...
Обладнання для стрижки овець	...	\$...	\$...
Приміщення для виробництва сиру	...	\$...	\$...
Обладнання для виробництва сиру	...	\$...	\$...
Обладнання для вакуумного упакування сиру	...	\$...	\$...

Трактор JINMA JMT 3244HX New

Даний основний засіб планується придбати для виконання різних робіт на фермі, транспортування невеликих за об'ємом вантажів.

Потужність двигуна, К.С., (кВт)	24 (17.65)
Число циліндрів	3
Об'єм двигуна, см ³	1909
Колісна формула	4x4
Коробка передач	(4 + 1) x 2 x 2
Оберти ВВП	540 / 1000
Споряджена маса, кг	1326
Колія коліс передніх / задніх, мм	1070 / 1100, 1520

Система для доїння овець

Для доїння овець заплановано використовувати доїльні апарати для чотирьох овець в два відра **Melasty ТККУ 4-2 АК**

Загальні характеристики:

Рекомендований час безперервної роботи: до 180 хв;

Рекомендована продуктивність: до 80 овець;

Однчасне доїння: 4 вівці;

Час доїння однієї вівці: ≈4 хвилини;

Матеріал молочного відра: алюміній;

Місткість одного молочного бака: 30 л .;

Матеріал доїльних склянок: ударостійкий пластик;

Матеріал кришки молочного бака: ударостійкий пластик.

Машинка для стрижки овець Craft-tec CX-sC 21 SKL11 - 236110

Ножиці для стрижки овець Craft-tec CX-sC 21 обладнані потужним мотором 320Вт роторного типу, який дозволяє розвивати швидкість до 2400rpm. Ножовий блок виконаний з вуглецевої сталі що дозволяє якісно стригти будь-яку шерсть. Завдяки використанню високоякісних підшипників досягається дуже низький рівень вібрацій і шуму мотора. Двигун машинки Craft-tec CX-sC 21 обладнаний спеціальною системою повітряного охолодження і працює досить тихо.

Сироварня-пастеризатор на 200л для виробництва сиру, м'яких та твердих сирів, а також молока і кисломолочних продуктів.

Сироварні ванни виготовляються з харчової нержавіючої сталі. Нагрівання відбувається через водяну сорочку електроенергією або зовнішнім джерелом гарячої води. Охолодження - від зовнішнього джерела холодної води. Для зменшення втрат тепла корпус сироварні забезпечений теплоізоляцією.

Сироварні ванни укомплектовані:

- Кришкою, що складається з двох половинок;
- Переливний патрубок води в сорочці, патрубок подачі води в сорочку для підживлення і для охолодження. Для подачі холодної води в комплекті надається запірний вентиль;
- Мішалка для перемішування молока і сирного зерна в сироварні - легкознімна;
- Ліра для порізки сирного згустку - також легкознімна;
- Кран зливний для сироватки і кисломолочних продуктів батерфляй Ду100;
- Сенсорний екран з контролером управління.

Управління автоматичного процесу сироваріння проводиться з передньої панелі пульта:

- Автоматичний нагрів до температури пастеризації, потім витяг при температурі сквашування;
- Температури на екрані записуються на флеш-пам'ять. Є графік температур;
- Архів температур з флеш-пам'яті можна переглянути на зовнішньому комп'ютері;
- Мішалка може працювати в ручному режимі і автоматичному (перемішувати потрібний час із заданими паузами);
- Перетворювач частоти забезпечує регулювання обертів мішалки 6-23 об / хв;
- Режим-реверс і автореверс для перемикання напрямку обертання мішалки;
- Поблочну включення ТЕНів (нагрів, підтримка температури);
- Термодатчики контролю температури продукту і води в сорочці;
- Насос циркуляції гарячої води в сорочці.

2.5. Класифікація породи

Для діяльності фермерського господарства заплановано використання породи овець «Мериноландшаф». Дана порода овець в Україні набирає популярності завдяки своїм унікальним характеристикам.

Представники даного виду бувають від середніх до великих розмірів. Висота овець в холці складає ... см, баранів – ... см. Жива вага – ..., ... кг відповідно. Голова, вуха і ноги тварин вкриті білою шерстю. Продуктивність шерсті у овець – ... кг, у баранів – ... кг. Отримання високоякісної шерсті, дає змогу підвищити рентабельність вирощування овець. Товщина шерсті складає ... мікрон, з показником тонкості АВ-В. Середній рівень плодовитості становить ...%, середня кількість ягнених – ... разів в рік.

Початкове формування стада відбуватиметься із закупівлі 200 овець та 20 баранів. В подальшому, із вирощуваного молодняка, валухи (кастровані барани) будуть реалізовуватися на м'ясо, а з ярок (молодих овечок), на ремонт стада буде відбиратися 10% голів. Середній рівень вибракування стада становить 3 % на кожному етапі вирощування. Заходи із ремонту та нарощування стада, дадуть можливість до кінця проектного періоду (10 років) сформувати стадо вівцематок і баранів на 500 голів.

Вівці породи «Мериноландшаф» особливо популярні в Німеччині. На даний вид овець припадає близько 30% від загальної популяції вівчарства в країні. Оскільки Україна знаходиться із Німеччиною в схожих кліматичних зонах, умови утримання для даного виду цілком підходять для розведення в Україні.

Даний вид вівць характеризується як витривалий, підходить для перегону і дуже добре підходить для утримання в загонах. Характеристика м'ясистості даної породи, характеризується завдяки наявності та смаковим характеристикам м'яса на стегнах та спині.

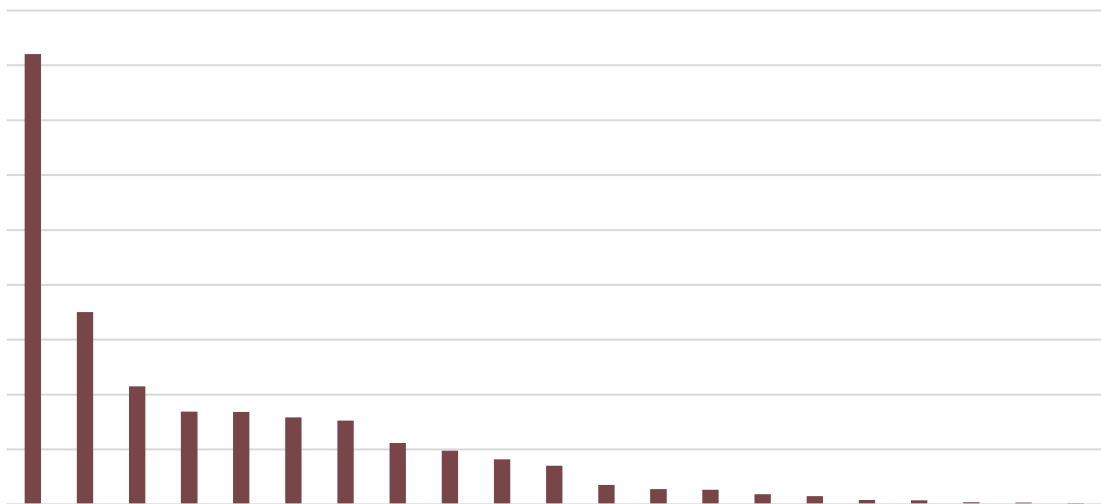
3. Аналіз ринку вівчарства

Одомашнення овець відбулося більше 8 тисяч років тому, в районах Центральної Азії. Невибагливість до їжі (бур'яни, трави і стерня) та наявність стадного інстинкту, зіграли ключову роль при освоєнні даних тварин. Через тисячоліття, більшість східних племен мали отари овець, а у тюрків нараховувалося близько 200 слів, пов'язаних із вівчарством. У XIX столітті, розпочалося наукове «освоєння» даної породи тварин. Попит на окремі товари, отримуваних у вівчарстві, сприяли виведенню нових порід овець, які мали певні особливості (молочні, м'ясні, м'ясо-молочні, м'ясо-шерстні породи тощо).

На сьогоднішній день, у світі спостерігається збільшення поголів'я даних тварин. Приріст спостерігається в першу чергу в країнах, що розвиваються. Проте в розвинених країнах, вівчарство також займає вагомий роль, завдяки високоякісній продукції, яку отримують при їх вирощуванні.

Станом на 2018 рік, в деяких країнах світу нараховувалося така кількість овець:

Рисунок 4. Поголів'я овець в деяких країнах світу за 2018 рік, тис. голів

Джерело: за даними FAO

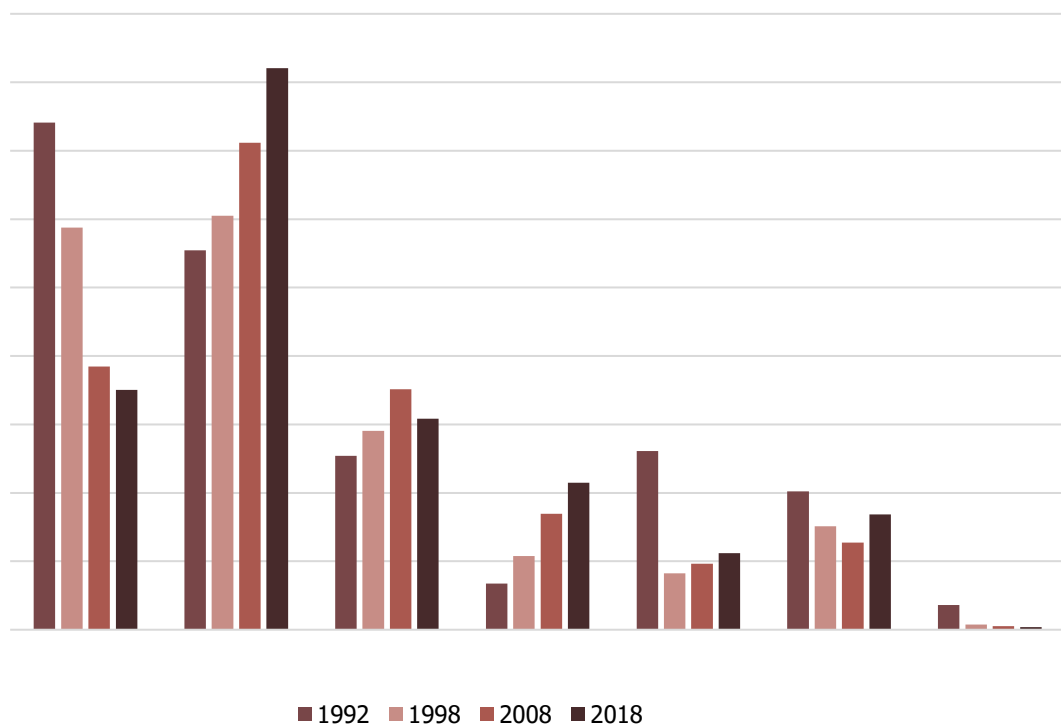
Станом на 2018 рік, найбільше поголів'я овець нараховувалося в ... і становило більше ... млн. овець. До країн-лідерів також відноситься ... (... млн. голів), яка історично, що з часів, коли дана країна була колонією Великої Британії, вівчарство було однією із ключових галузей. Значна

кількість овець нараховується в країнах Центральної Азії – історичної батьківщини вівчарства. В Пакистані більше ... млн. голів, в Казахстані – ... млн. голів, Туркменістан – ... млн. голів., РФ – ... млн. голів. Тоді як в Україні ... тисяч голів. Поголов'я овець в Україні знаходиться на низькому рівні, порівняно з іншими країнами, особливо порівняно із країнами-СНД. Цікавим фактом є те, що у країнах Співдружності Великої Британії, вівчарство займає вагомий роль. Це знову ж таки пояснюється тим, що Велика Британія в XIX столітті була світовим лідером по виробництву шерсті. Тому території, за межами Британії, використовувалися для розведення даних тварин. В подальшому, дана галузь в тих країнах збереглася і до сьогоднішнього дня.

Рисунок 5. Динаміка поголів'я овець в деяких країнах світу в 1992, 1998, 2008 і 2018 рр., голів

Джерело: за даними FAO

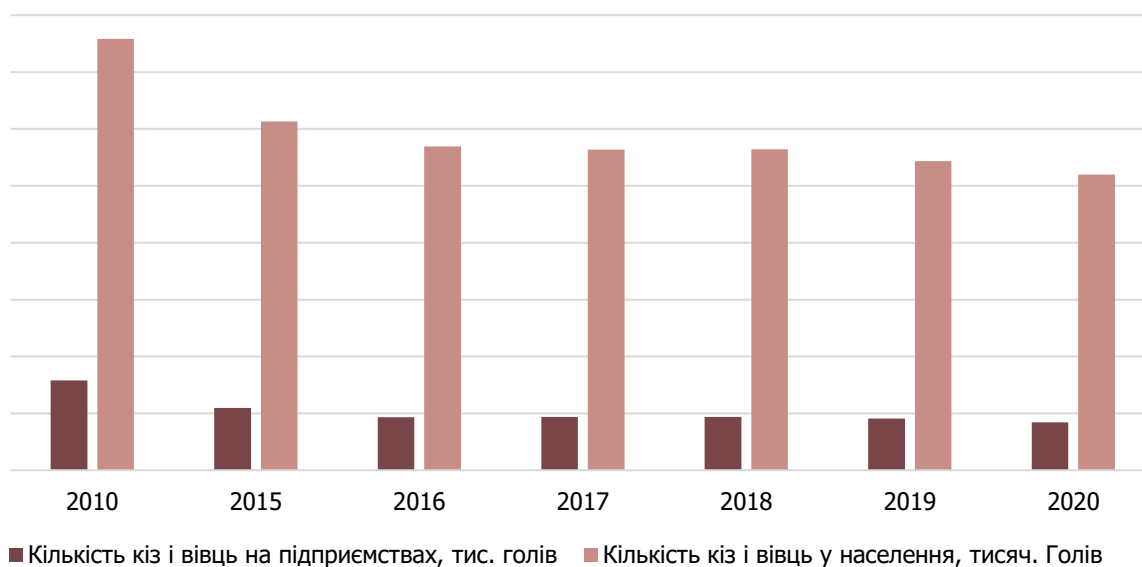
Поголів'я овець у світі за останні 28 років загалом виросло, проте в деяких країнах значно зменшилося, а в деяких – зросло. Австралія, яка в 1992 році була лідером за кількістю поголів'я овець, до 2018 року вдвічі скоротила кількість даних тварин. Китай продовжує нарощувати стадо даних тварин, адже в даній країні значно розвивається переробка продукції вівчарства, а тому існує стабільний високий попит на молоко, м'ясо і вовну. Індія до 2008 року нарощувала поголів'я, проте станом на 2018 рік, кількість овець скоротилося з ... млн. голів, до ... млн. голів. В Туреччині відбувався спад утримання овець, проте останнім часом, поголів'я активно нарощується. В

Україні ситуація значно гірша, порівняно з іншими країнами, адже ще в 1992 році, в Україні нараховувалося ... млн. овець, а в 2018 році – ... тисяч. Тобто скорочення відбулося в 10 разів. Це пов'язано із тяжкою економічною ситуацією, а також із низьким рівнем ефективності ведення даного виду господарства. Проте зараз, українські фермери, починають відроджувати дану галузь. Преймаючи досвід розвинених країн світу, в Україні відкривають сучасні фермерські комплекси, на яких вирощують овець, притаманних для України, або ж завезених з Європи.

Згідно Державної служби статистики України, поголів'я вівць і кіз в Україні знаходилося на такому рівні:

Рисунок 6. Динаміка поголів'я овець та кіз в Україні, тисяч голів

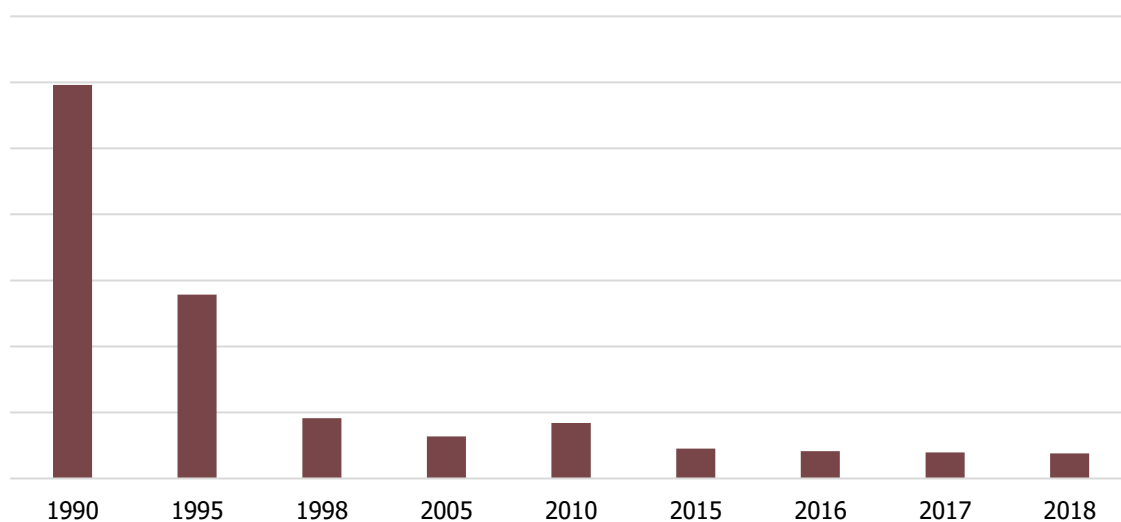
Джерело: Українська служба статистики

Згідно даних Української служби статистики, поголів'я овець та кіз щороку зменшується. Зменшення стосується як фермерських господарств, так і наявність поголів'я в населення. Так, в 2010 році, в фермерських господарствах було ... тисяч голів кіз та овець, а станом на 01.01.2020 року – ... тис. голів. Скорочення поголів'я овець та кіз у господарствах населення також значно зменшилося. Із ... тис. голів у 2010 році, до ... тис. голів станом на 01.01.2020. Динаміка кількості кіз та овець в господарствах населення і далі буде зменшуватися, тоді як поголів'я в сільських господарствах буде збільшуватися. Це пояснюється тим, що фермерські господарства будуть ефективніше працювати, забезпечуючи необхідні умови для утримання худоби. Також, стабільний попит на м'ясо та молочні продукти кіз та овець сприятиме розвитку даних галузей. Висока поживна цінність овечих сирів та їх унікальні смакові якості, дадуть змогу розвивати сімейні крафтові сироварні на території України.

Виробництво овечої шерсті в Україні кожного року зменшується. Це пояснюється тим, що відсутні підприємства, які можуть забезпечити повну переробку даної продукції. Тому українські фермери, продають вовну скоріше як супутній, а не основний товар. Це звичайно дає змогу підвищити рівень рентабельності підприємства, проте не дозволяє закрити всі витрати, пов'язані із утриманням отари. Динаміка виробництва шерсті, виглядає так:

Рисунок 7. Динаміка виробництва вовни в Україні, т

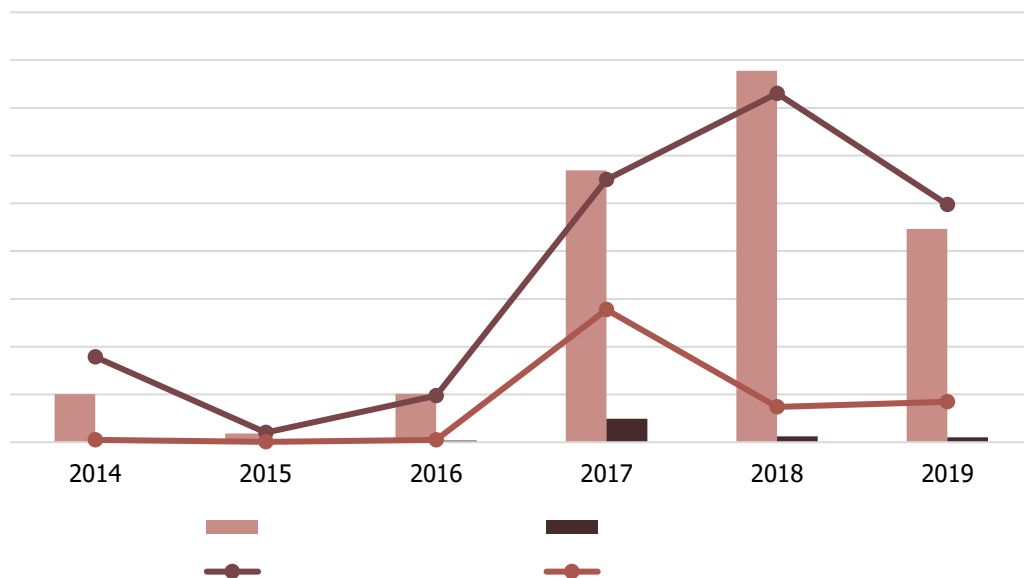

Джерело: Українська служба статистики

Порівняно із 1990 роком, в Україні спостерігається значне скорочення виробництва вовни, з ... тисяч тон в 1990 році, до ... тисяч тон в 2018 році. Скорочення виробництва також пов'язане із політико-економічними подіями в Україні. Адже на території АР Крим, вівчарство також займало значну частку на ринку вівчарства в Україні.

Проаналізувавши динаміку зовнішньоекономічної діяльності ринку вівчарства в Україні, спостерігається наступна ситуація:

Рисунок 8. Динаміка живих овець в Україні за 2014-2019 рр.

*дані наведені по товарній групі 104100000 – живі вівці

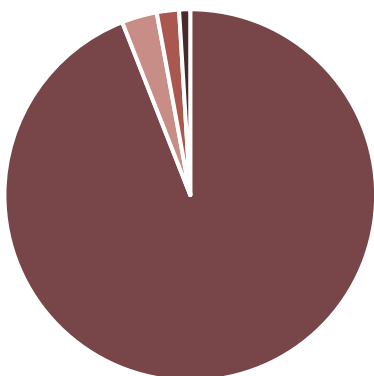
Джерело: Українська служба статистики

Згідно даних Української служби статистики, спостерігається підвищення експорту живих овець, як у вартісному, так і в кількісному вимірі. В 2014 році, з України було експортовано ... овець, на суму ... тисяч доларів США, тоді як в 2019 році – ... овець, на суму ... тис. доларів. Імпорт живих овець знаходиться на низькому рівні, порівняно з експортом. Так, в 2014 році було імпортовано ... овець в Україну, на суму ... тисяч доларів. В 2019 році, в Україну було завезено ... овець, на суму ... тисяч доларів. Це свідчить про високий рівень орієнтації українського вівчарства на експорт. Щорічне збільшення експорту овець, дасть змогу розширювати ринки збуту для українських фермерів.

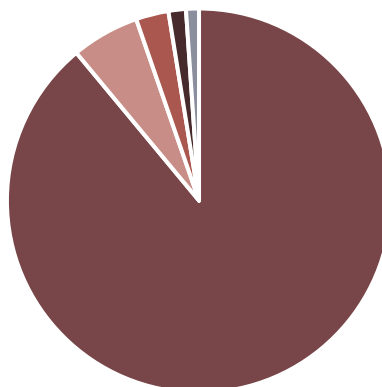
Серед основних країн, до яких було продано живих українських овець, відносяться наступні:

Рисунок 9. Структура експорту живих овець у вартісному вимірі, тис. дол. США

2018 рік

2019 рік

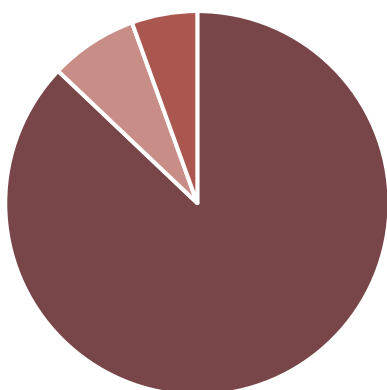
*дані наведені по товарній групі 104100000 – живі віці

Джерело: Українська служба статистики

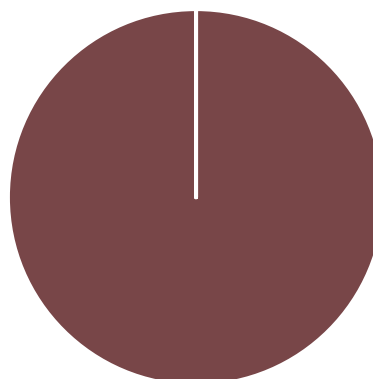
Основним покупцем живих овець в Україну і в 2018 році, і в 2019 році була .... В 2018 році було експортовано живих овець на суму ... тисяч дол. США, а в 2019 році – на ... тис. дол. США. Також, окрім ..., овець, вирощених в Україні, купували ..., ..., ... та ....

Рисунок 10. Структура імпорту живих овець в Україну у вартісному вимірі, тис. дол. США

2018 рік

2019 рік

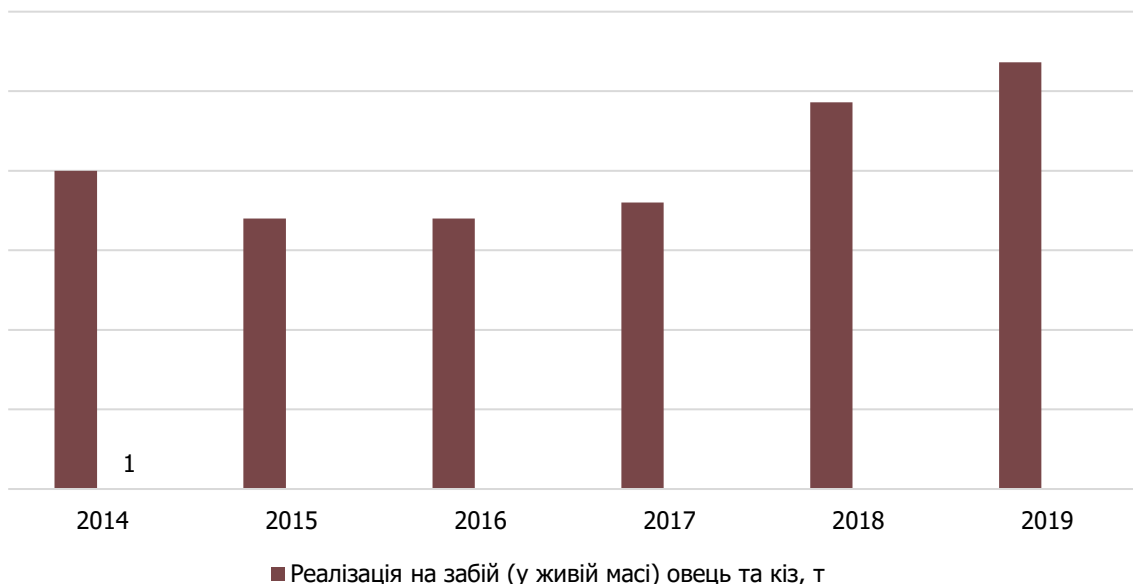

*дані наведені по товарній групі 104100000 – живі вівці

Джерело: Українська служба статистики

В 2018 році, живих овець було завезено із ..., ... та .... А в 2019 році лише із .... Це пов'язано із тим, що українські фермерські господарства використовують овець австрійської та німецької селекції для розведення в Україні.

Рисунок 11. Динаміка реалізації на забій (у живій масі) в Україні овець та кіз, т

Джерело: Українська служба статистики

Згідно даних Української служби статистики, протягом останніх 6 років, відбулося збільшення реалізації овець та кіз на забій. Із ... тон в 2014 році, до ... тон в 2019 році. Це свідчить про підвищення попиту на баранину. Зазвичай, баранина цінується через свої унікальні смакові якості та характеристики. У зв'язку з цим, даний вид м'яса використовують в сфері HoReCa. Тому фермерські господарства, які вирощують овець, можуть заключати договори із ресторанами, про регулярне постачання свіжого м'яса, тим самим забезпечуючи собі постійний ринок збуту.

Варто зазначити, що останнім часом, в Україні все частіше відкривають сироварні, на яких їх власники мають змогу виробляти якісну і унікальну продукцію. Високий попит на сири із овочевого молока різних сортів дає можливість зайняти вільну нішу на ринку. Варто зазначити основних учасників ринку крафтових сироварень в Україні:

Таблиця 2. Основні виробники овечих сирів в Україні

Назва сироварні	Коротка характеристика	Місцезнаходження
...	...	...
...	На сироварні виготовляють чотири види сиру: моцарелу, напівтверді сири - качокавалло і качотта, а також м'який сир Рікотта. Сировину закуповують у постачальників.	...
...	Молоко закуповують у чотирьох постачальників. Сири виготовляють як з козячого, так і з коров'ячого молока. У лінійці представлені молоді сири, авторські сири з блакитною пліснявою і сири витримані 3-6 місяців.	...
...	Сироварня виробляє три види сирів - напівтверді "Селиський" і "Нарцис Карпат", а також м'який "Хуст".	...

Назва сироварні	Коротка характеристика	Місцезнаходження
...	<i>Господарство виробляє сири з козячого та коров'ячого молока. Є м'які (Лабне кульки в маслі, Белпер Кнолль) тверді (Любительський, Альпійський, Козацький, Козячий з травами, Качотта, Гауда) і сири з пліснявою (Кротті, Камамбер, Козій Шевр, Валансі)</i>	...
...	<i>З твердих сирів в асортименті представлені Овечий сир, сир "Коза-Корова" з козячого та коров'ячого молока, а також "Гірський".</i>	...
...	<i>Підприємство продає молоді, напівтверді і сири з пліснявою.</i>	...
...	<i>Підприємство виробляє три види грузинських сирів: сулугуні, імеретинський і месхетинських.</i>	...
...	<i>На сироварні виробляють свіжі сири (фета, рикотта), молоді сири кратен і бюш (також вони є в приправах, травах і золі), витримані, з природною цвіллю том і томмет, а також особливий сир "Дмитрова", названий на честь села Дмитровичі, в якому знаходиться ферма</i>	...

Саме тому, можна стверджувати, що вівчарство в Україні на даний момент перебуває не в найкращому стані, проте, вже з'явилася тенденція до змін. У зв'язку з тим, що обмеженість пропозиції продукції вівчарства, в першу чергу молока та м'яса, дає можливість розвивати фермерські господарства в будь-якому регіоні України. Відсутність пасовищ, або їх низька частка, може бути компенсована за рахунок використання стійлового утримання овець, використовуючи при цьому готові корма. Виробництво сирів із овечого молока, це перспективний напрямок розвитку вівчарства в Україні. Вже на сьогоднішній день, деякі українські фермери займаються розвитком зеленого туризму (туристи мають можливість відвідати ферму та спостерігати за виробництвом сирів) та придбати готову продукцію. До таких підприємств варто в першу чергу віднести «Меринос-Захід». Також, розвиток вівчарства та відкриття нових ферм, дасть змогу підвищити ефективність діючим операторам ринку. Адже кооперація може призвести до оптимізації витрат на виробництво кормів або ж переробку готової продукції.

4.ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ПЛАН

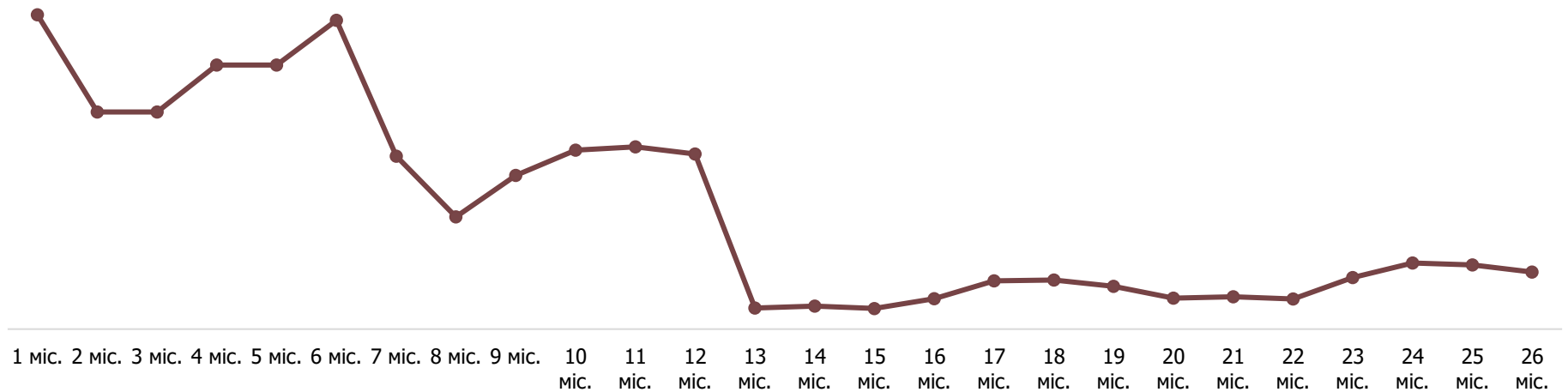
4.1. Мережевий графік реалізації та фінансування проекту

Реалізація даного проекту розрахована на **10 років**.

Протягом першого місяців планується місяця роботи над проектом планується придбати земельну ділянку та підготувати всю необхідну документацію. У період з ...-го по ...-й місяць планується, що буде здійснено будівництво та закупівля всіх необхідних основних засобів, а також протягом ...-... місяців буде здійснено закупівлю овець породи «Мериноландшаф» (220 голів). Протягом наступних місяців, вкладення будуть направлені на поповнення оборотних коштів.

Більш конкретна інформація про час здійснення капіталовкладень наведена в таблиці та на графіку нижче.

Рисунок 12. Графік фінансування Проекту

Таблиця 3. Графік реалізації Проекту

Статті та витрати	1 міс.	2 міс.	3 міс.	4 міс.	5 міс.	6 міс.	7 міс.	8 міс.	9 міс.	10 міс.	11 міс.	12 міс.	13 міс.	14 міс.	15 міс.	16 міс.	17 міс.	18 міс.	19 міс.	20 міс.
	Придбання земельної ділянки під ферму	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Будівництво кошар	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Будівництво вигулів для овець	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Система для доїння овець	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Придбання трактору	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Приміщення для зберігання корму	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Інженерні мережі, благоустрій тощо	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Обладнання для стрижки овець	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Приміщення для виробництва сиру	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Обладнання для виробництва сиру	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Обладнання для вакуумного упакування сиру	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Купівля овець	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Поповнення оборотного капіталу	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Всього капіталовкладень	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...

Таблиця 4. Графік реалізації Проекту (продовження)

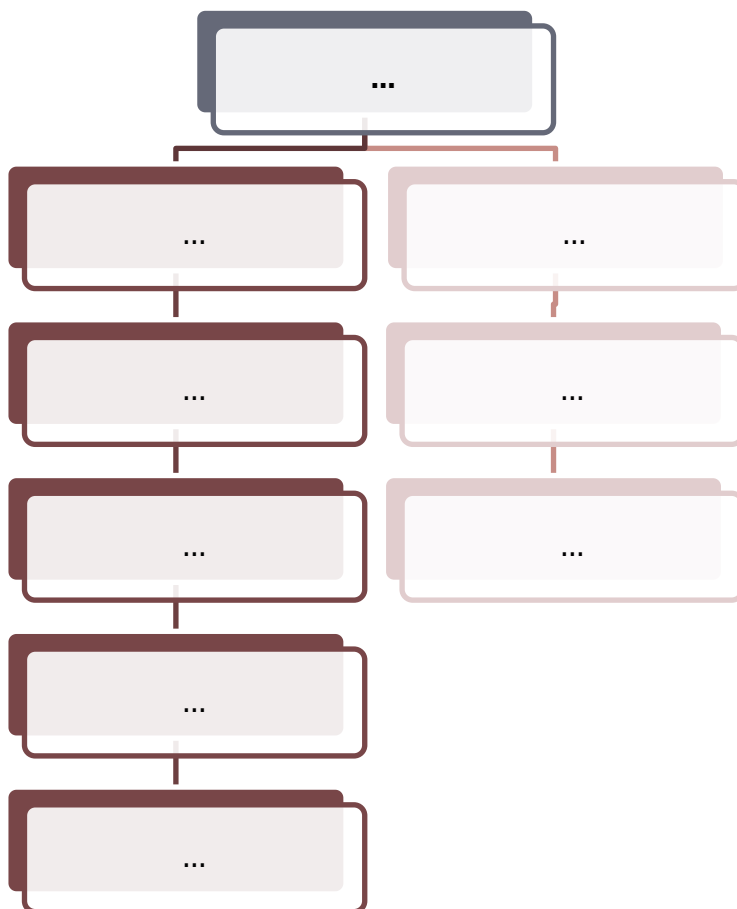
Статті та витрати	20 міс.	21 міс.	22 міс.	23 міс.	24 міс.	25 міс.	26 міс.	Всього
Придбання земельної ділянки під ферму	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..
Будівництво кошар	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..
Будівництво вигулів для овець	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..
Система для доїння овець	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..
Придбання трактору	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..
Приміщення для зберігання корму	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..
Інженерні мережі, благоустрій тощо	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..
Обладнання для стрижки овець	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..
Приміщення для виробництва сиру	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..
Обладнання для виробництва сиру	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..
Обладнання для вакуумного упакування сиру	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..
Купівля овець	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..
Поповнення оборотного капіталу	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..
Всього капіталовкладень	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..	\$..

4.2. Кадрова політика

Загальна кількість персоналу, який планується залучити для забезпечення роботи підприємства, становить ... **людей**. Загальний прогностичний фонд оплати праці, при повноцінній роботі підприємства, на місяць за проектом складе \$...

Рисунок 13. Структура необхідного персоналу по Проекту

Таким чином, штатний розклад проекту виглядає наступним чином:

Таблиця 5. Штатний розклад по Проекту

Персонал	Всього к-ть	Місячний оклад на 1 людину	Місячний оклад на 1 людину	Фонд оплати праці	Нарахування на ФОП	Загальні витрати з оплати праці
Адміністративний персонал						
Директор	...	... UAH	\$...	\$...	\$...	\$...
Бухгалтер-економіст	...	... UAH	\$...	\$...	\$...	\$...
Ветеринар	...	... UAH	\$...	\$...	\$...	\$...
Всього	...			\$...	\$...	\$...
Виробничий персонал по фермі						
Персонал	Всього к-ть	Місячний оклад на 1 людину	Місячний оклад на 1 людину	Фонд оплати праці	Нарахування на ФОП	Загальні витрати з оплати праці
Чабан	...	... UAH	\$...	\$...	\$...	\$...
Помічник чабана	...	... UAH	\$...	\$...	\$...	\$...
Тракторист-машиніст	...	... UAH	\$...	\$...	\$...	\$...
Охоронець	...	... UAH	\$...	\$...	\$...	\$...
Всього	...			\$...	\$...	\$...
Персонал по виробництву сиру						
Персонал	Всього к-ть	Місячний оклад на 1 людину	Місячний оклад на 1 людину	Фонд оплати праці	Нарахування на ФОП	Загальні витрати з оплати праці
Сировар	...	... UAH	\$...	\$...	\$...	\$...
Помічник	...	... UAH	\$...	\$...	\$...	\$...
Всього	...			\$...	\$...	\$...

5. Інвестиційний план

Загальна вартість проекту складає \$....

Фінансування Проекту передбачається за рахунок використання власних коштів.

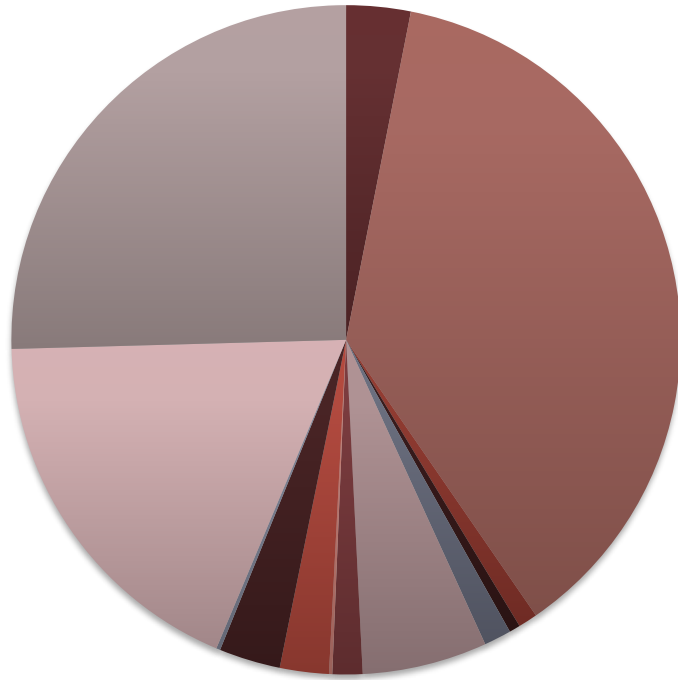
Фінансування даних витрат буде здійснено в таких розмірах:

Таблиця 6. Напрямки інвестування

Статті витрат	Власні кошти	Інвестиційний капітал	Всього
Придбання земельної ділянки під ферму	\$...	\$...	\$...
Будівництво кошар	\$...	\$...	\$...
Будівництво вигулів для овець	\$...	\$...	\$...
Система для доїння овець	\$...	\$...	\$...
Придбання трактору	\$...	\$...	\$...
Приміщення для зберігання корму	\$...	\$...	\$...
Інженерні мережі, благоустрій тощо	\$...	\$...	\$...
Обладнання для стрижки овець	\$...	\$...	\$...
Приміщення для виробництва сиру	\$...	\$...	\$...
Обладнання для виробництва сиру	\$...	\$...	\$...
Обладнання для вакуумного упакування сиру	\$...	\$...	\$...
Купівля овець	\$...	\$...	\$...
Поповнення оборотного капіталу	\$...	\$...	\$...
ВАРТІСТЬ ПРОЕКТУ	\$...	\$...	\$...

Рисунок 14. Структура інвестиційних вкладень

6. Фінансова оцінка проекту

6.1. Параметри бізнесу

Для організації розрахунків з проекту, були ухвалені наступні параметри бізнесу, що можна розділити на групи:

- загальні параметри;
- параметри роботи підприємства;
- оподаткування.

Загальні параметри використовуються для опису основних припущень у процесі розрахунків, що впливають на фінансову частину проекту.

Таблиця 7. Загальні параметри за Проектом

Загальні параметри	
Розрахунковий період проекту, років	10 років
Курс дол / UAH	...
Курс EUR / UAH	...
Курс EUR / дол	...
Процентна ставка по кредиту,% річних	...%
Процентна ставка по депозиту,% річних	...%
Ставка дисконтування,% річних	...%

Параметри роботи підприємства стосуються параметрів загальної реалізації Проекту, тобто показників, які потрібні для проведення розрахунків за Проектом.

Таблиця 8. Параметри роботи підприємства

Параметри роботи підприємства	
Поголів'я овець, голів	...
<i>Початкова закупівля ярок, гол.</i>	...
<i>Початкова закупівля баранів, гол.</i>	...
Частка ярок направлених на відновлення стада, %	...%
Середня кількість при одній суягності (народжуваності), гол.	...
Плановий щоденний надій молока, направлено на виробництво сиру, кг з 1 дійної вівці	...
Ціна реалізації живої ваги, дол/тонна з урахуванням ПДВ	
<i>Жива вага</i>	\$...
Вага овець і баранів при реалізації, кг	
<i>До 3-х місяців</i>	....
<i>3-6 місяців</i>	...
<i>6-8 місяців</i>	...
<i>8-10 місяців</i>	...

Параметри роботи підприємства	
	<i>Доросла вівця/матка</i> ...
	<i>Дорослий баран/валух</i> ...
Настриг вовни за цикл, кг:	
	<i>з ягнати до 1 року</i> ...
	<i>з дорослої вівці</i> ...
	<i>з дорослого барана</i> ...
Ціна реалізації шерсті, дол./кг	\$...
Витрати молока на 1 кг сиру, кг	...
Ціна реалізації сиру, долл/кг	\$...

Параметри оподаткування ухвалені за Проектом, відповідно до українського законодавства про оподаткування діяльності підприємств на території України.

Таблиця 9. Параметри оподаткування по Проекту

Оподаткування	
Податок на прибуток	...%
ПДВ	...%
Єдиний соціальний внесок	...%

6.2. Передумови для розрахунків і їх аргументація

Вихідні дані для розрахунків умовно поділяються на такі групи:

1. Передумови для розрахунку необхідних інвестицій

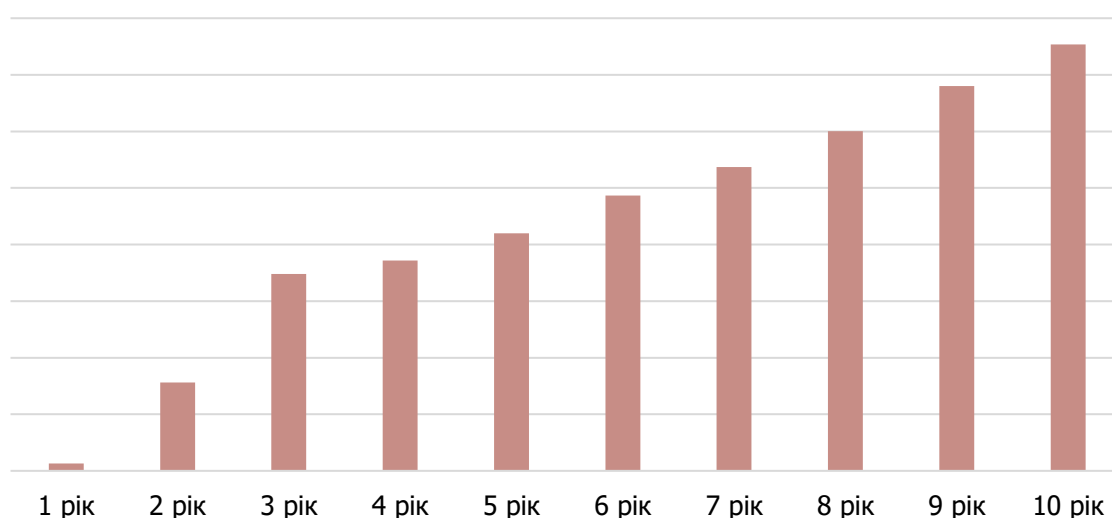
Основні статті початкових інвестиційних витрат проекту розписані в Таблиці «Напрями інвестування».

2. Передумови для формування витрат за проектом

Витрати на корми

Розрахунок витрат на корм проводиться відповідно до структури раціону худоби і потребами однієї тварини в кормах на рік. Всього витрати на корм за весь період реалізації проекту складуть \$....

Рисунок 15. Необхідні витрати на закупівлю корму

Таблиця 10. Розрахунок необхідного корму на 1 тварину

Стаття витрат	Витрати на 1 голову в день кг										Вартість 1-го кормодня									
	Вівцематки (1 пол. суягности)	Вівцематки (2 пол. суягности)	Вівцематки (період лактації)	Молодняк до 3 місяців	Молодняк 3-6 місяців	Молодняк 6-8 місяців	Молодняк 8-10 місяців	Ярки (ремонтний молодняк)	Валухи	Барани	Вівцематки (1 пол. суягности)	Вівцематки (2 пол. суягности)	Вівцематки (період лактації)	Молодняк до 3 місяців	Молодняк 3-6 місяців	Молодняк 6-8 місяців	Молодняк 8-10 місяців	Ярки (ремонтний молодняк)	Валухи	Барани
Сіно різнотрав'я	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Солома	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Свіжі корми	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Концентрат	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Сіль	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
ВСЬОГО	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...

Витрати на ветеринарне обслуговування

Розрахунки вели виходячи з вартості фактично необхідних складових цього процесу. Вартість витрат на ветеринарне обслуговування за весь проектний період складає \$....

Таблиця 11. Параметри для розрахунку витрат на ветеринарні препарати

Передумови для розрахунку витрат	
Ветеринарне обслуговування (медикаменти), дол/голову в рік	
<i>Вівцематки</i>	\$...
<i>Дорослі вівці</i>	\$...
<i>Ягнята</i>	\$...

Витрати на воду та електроенергію

Загальні витрати за 10 років реалізації проекту:

- витрати на воду - \$...;
- витрати на електроенергію - \$....

Таблиця 12. Передумови для розрахунку витрат на воду та електроенергію

Передумови для розрахунку витрат	
Витрати на електроенергію, кВт/голова в рік	
<i>Дорослі вівці</i>	...
<i>Молодняк</i>	...
<i>Вартість електроенергії, дол / кВт з ПДВ</i>	\$...
<i>Витрати електроенергії на стрижку овець, кВт*год/кг шерсті</i>	...
Витрати на електроенергію на виробництво 1 кг сиру, кВт	...
Тариф на спеціальне використання підземних вод, дол/куб.м.	\$...
Споживання води на 1 голову, л / добу	
<i>Вівцематки</i>	...
<i>Молодняк до 6 місяців</i>	...
<i>Молодняк 6-8 місяців</i>	...
<i>Молодняк 8-10 місяців</i>	...
<i>Дорослі вівці</i>	...
Технічні потреби, л/добу	...
Витрати на воду на виробництво 1 кг сиру, л	...
Промивання устаткування, куб.м. / добу	...

Витрати на оплату праці

Розмір витрат на виплату заробітної плати персоналу розраховувався виходячи з необхідної кількості персоналу, а також розміру його заробітної плати. Нарахування на заробітну плату (розмір єдиного соціального внеску) становить - ...%.

Адміністративно-господарські витрати та інші витрати

Розмір адміністративно-господарських витрат враховувався на рівні мінімальної достатності, що здатний забезпечити роботу комплексу.

Таблиця 13. Параметри для розрахунку адміністративно-господарських витрат

Передумови для розрахунку витрат	
Витрати молока на 1 кг сиру, кг	...
Пакування сиру	
<i>вакуумна упаковка, кг</i>	...
Вартість вакуумної упаковки, дол.	\$...
Вартість ферментів для виробництва сиру, дол./г	\$...
<i>Витрати ферментів, г/л молока</i>	..
Адміністративні витрати, % від валового доходу	\$...
Витрати на збут, % від валового доходу	...%
Непередбачені витрати, % від валового доходу	...%

3. Передумови для розрахунку амортизаційних відрахувань.

Амортизаційні відрахування - це законний метод зменшення оподаткованого прибутку, а значить і виплачується підприємством податку на прибуток.

Розрахунок амортизаційних відрахувань за проектом проводився на підставі Податкового кодексу України, статті 145 за прямолінійним методом. Для цих цілей придбані за проектом основні засоби були згруповані в три групи:

- Група III основні засоби - будівлі (термін експлуатації не менше 20 років);
- Група IV основні засоби - обладнання (термін експлуатації не менше 5 років);
- Група V основні засоби - транспорт (термін експлуатації не менше 5 років)
- Група VII основні засоби - тварини (термін експлуатації не менше 6 років).

Таблиця 14. Розрахунок амортизаційних відрахувань за Проектом в цілому

Рік	Первісна вартість	Знос	Балансова вартість	Всього
1	\$...	\$...	\$...	\$...
2	\$...	\$...	\$...	\$...
3	\$...	\$...	\$...	\$...
4	\$...	\$...	\$...	\$...
5	\$...	\$...	\$...	\$...
6	\$...	\$...	\$...	\$...
7	\$...	\$...	\$...	\$...
8	\$...	\$...	\$...	\$...
9	\$...	\$...	\$...	\$...
10	\$...	\$...	\$...	\$...
	\$...	\$...	\$...	\$...

6.3. План продажів за проектом

Для здійснення діяльності ферми, планується закупити 200 овець та 20 баранів з подальшим нарощування отари до 500 голів племінного стада.

План продажів складений виходячи зі специфіки роботи підприємств подібної галузі і враховує такі статті доходів:

1. Виробництво та продаж сиру. При розрахунку доходу враховані середній показник виробництва сиру і середня ринкова ціна за кг сиру із овечого молока.

2. Реалізація вилучених овець на м'ясо.

3. Продаж дорослих ярків та валухів. Планується продавати всіх валухів, а також ярків, залишаючи достатню кількість самок для ремонту отари.

4. Стрижка овець та реалізація вовни. Дорослих овець стрижуть двічі на рік – весною та восени. Молодняк, який буде реалізовуватися, на м'ясо, стрижуть за декілька місяців до реалізації.

При складанні плану продажів бралися до уваги наступні передумови щодо руху стада.

Таблиця 15. Рух стада

Параметри	1 рік	2 рік	3 рік	4 рік	5 рік	6 рік	7 рік	8 рік	9 рік	10 рік	Всього
Кількість голів на початок											
Вівцематки, гол.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
<i>Вівцематки (1 пол. суягности)</i>	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
<i>Вівцематки (2 пол. суягности)</i>	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
<i>Вівцематки (період лактації)</i>	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Молодняк до 3 місяців	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Молодняк 3-6 місяців	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Молодняк 6-8 місяців	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Молодняк 8-10 місяців	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Ярки (ремонтний молодняк)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Валухи	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Барани	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
ВСЕГО по господарству, гол.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

Таблиця 16. Прогноз продажів

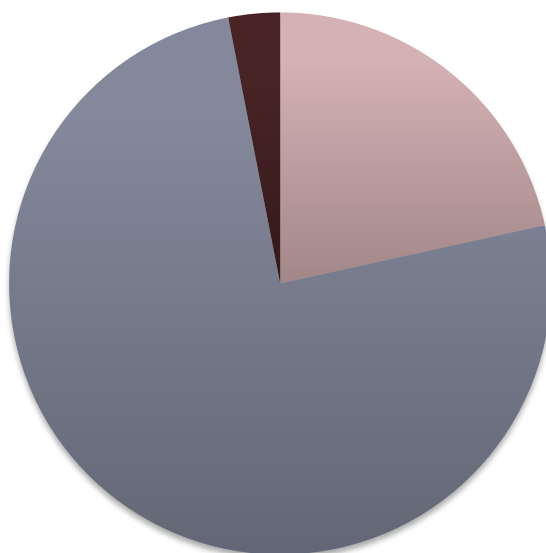
Параметри	1 рік	2 рік	3 рік	4 рік	5 рік	6 рік	7 рік	8 рік	9 рік	10 рік	ВСЬОГО
<i>Кількість днів</i>	365	365	365	365	365	365	365	365	365	365	3650
Сир із овечого молока											
<i>Ціна реалізації сиру, дол / кг</i>	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Всього вироблено сиру, кг	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Виручка від реалізації сиру, дол	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Продаж живих овець на м'ясо											
Вівцематки											
<i>Обсяг реалізації вилучених вівцематок, кг</i>	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
<i>Ціна реалізації, дол / т</i>	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
<i>Виручка від реалізації вівцематок, дол</i>	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Молодняк											
<i>Обсяг реалізації вибракуваного молодняка, кг</i>	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
<i>Ціна реалізації молодняка, дол / т</i>	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
<i>Виручка від реалізації молодняка, дол</i>	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Валухи											
<i>Обсяг реалізації валухів, кг</i>	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
<i>Ціна реалізації живої ваги валухів, дол / т</i>	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
<i>Виручка від реалізації валухів, дол</i>	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Ярки											
<i>Обсяг реалізації ярок, кг</i>	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
<i>Ціна реалізації живої ваги ярок, дол / т</i>	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
<i>Виручка від реалізації ярок, дол</i>	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Виручка від реалізації овець на м'ясо, дол	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Продаж вовни											
<i>Обсяг настриженої вовни, кг</i>	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
<i>Ціна реалізації вовни, дол / кг</i>	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
<i>Виручка від реалізації вовни, дол</i>	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
ВСЬОГО ДОХОДІВ	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...

За весь проектний період, виручка від реалізації сиру складатиме \$..., від реалізації тварин на м'ясо - \$... і від реалізації вовни - \$...

Таблиця 17. Структура операційних доходів за Проектом

Доходи за Проектом	Всього	Питома вага в загальних доходах
Сир із овечого молока	\$...	...%
М'ясо	\$...	...%
Вовна	\$...	...%
ВСЬОГО	\$...	100%

Рисунок 16. Структура операційних витрат за Проектом

6.4. Формування прибутку за Проектом

За весь прогнозований період показники доходів і витрат дозволяють сформувати обсяг накопиченого чистого прибутку в розмірі \$....

Таблиця 18. Звіт про прибутки і збитки по Проекту

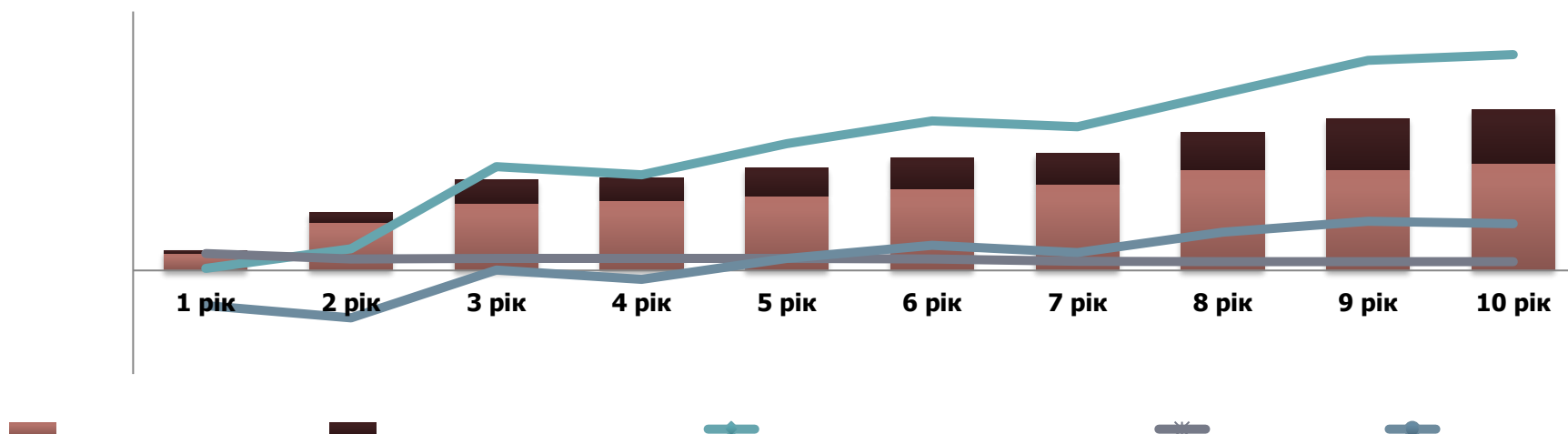
Період проекту	1 рік	2 рік	3 рік	4 рік	5 рік	6 рік	7 рік	8 рік	9 рік	10 рік	ВСЬОГО
Sales (Валовий дохід)	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
ПДВ	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Чистий валовий дохід	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Операційні витрати за проектом	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Корма, біодобавки	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Вода	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Електроенергія	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Електроенергія для стрижки овець	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Ветеринарне обслуговування	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Заробітна плата персоналу по фермі	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Єдиний соціальний внесок персоналу по фермі	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Вода для виробництва сиру	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Електроенергія для виробництва сиру	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Ферменти	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Пакування	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Заробітна плата виробничого персоналу	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Єдиний соціальний внесок вир. Перс.	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Валовий прибуток/збиток	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Заробітна плата адміністративного персоналу	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Єдиний соціальний внесок адмін. Персоналу	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Адміністративні витрати	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Витрати на збут	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Непередбачені витрати	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
EBITDA	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Амортизація	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
EBIT (Операційний прибуток від звичайної діяльності)	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Дохід від участі в капіталі	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Фінансові витрати	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Прибуток до оподаткування	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Податок на прибуток (розрахунковий) наростаючий підсумок	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Податок на прибуток (підсумковий)	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Net Profit / Loss (Чистий прибуток/збиток)	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...

Згідно з прогнозними розрахунками, формування прибутку за проектом в цілому представлено в таблиці, а також графічно.

Таблиця 19. Формування прибутку за Проектом

Показник	1 рік	2 рік	3 рік	4 рік	5 рік	6 рік	7 рік	8 рік	9 рік	10 рік	Всього
Валова виручка від реалізації	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Операційні витрати	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Податкові відрахування	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Амортизація	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Чистий прибуток	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...

Рисунок 17. Формування прибутку за Проектом

У наступній таблиці показано поетапне формування рентабельності діяльності комплексу з урахуванням різних факторів:

- **Gross profit Margin (%)** - валова рентабельність - показує рентабельність діяльності підприємства з урахуванням собівартості реалізованої продукції.
- **EBITDA Margin (%)** – показує рентабельність діяльності підприємства з урахуванням всіх операційних витрат до нарахування амортизації і виплати податків.
- **Ordinary Income Margin (%)** – показує рентабельність діяльності підприємства з урахуванням операційних витрат і амортизаційних відрахувань до виплати податків.
- **Return on sales (%)** – рентабельність продажів - рентабельність діяльності підприємства з урахуванням всіх завданих витрат.

Таблиця 20. Показники прибутковості за Проектом

Показник	1 рік	2 рік	3 рік	4 рік	5 рік	6 рік	7 рік	8 рік	9 рік	10 рік	Всього
Total Revenues (Валова виручка)	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Gross Profit (Валовий прибуток)	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Gross profit Margin,% (маржа Валового прибутку,%)	...%	...%	...%	...%	...%	...%	...%	...%	...%	...%	...%
EBITDA (Прибуток до фінансових витрат, амортизації і оподаткування)	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
EBITDA Margin% (маржа EBITDA,%)	...%	...%	...%	...%	...%	...%	...%	...%	...%	...%	...%
EBIT (Операційний прибуток - прибуток до фінансових витрат і оподаткування)	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Ordinary Income Margin (маржа Операційної прибутку,%)	...%	...%	...%	...%	...%	...%	...%	...%	...%	...%	...%
Net Profit / Loss (Чистий прибуток / збиток)	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Return on sales,% (Рентабельність продажів,%)	...%	...%	...%	...%	...%	...%	...%	...%	...%	...%	...%

Рисунок 18. Розмір валової виручки і маржі валового прибутку за Проектом

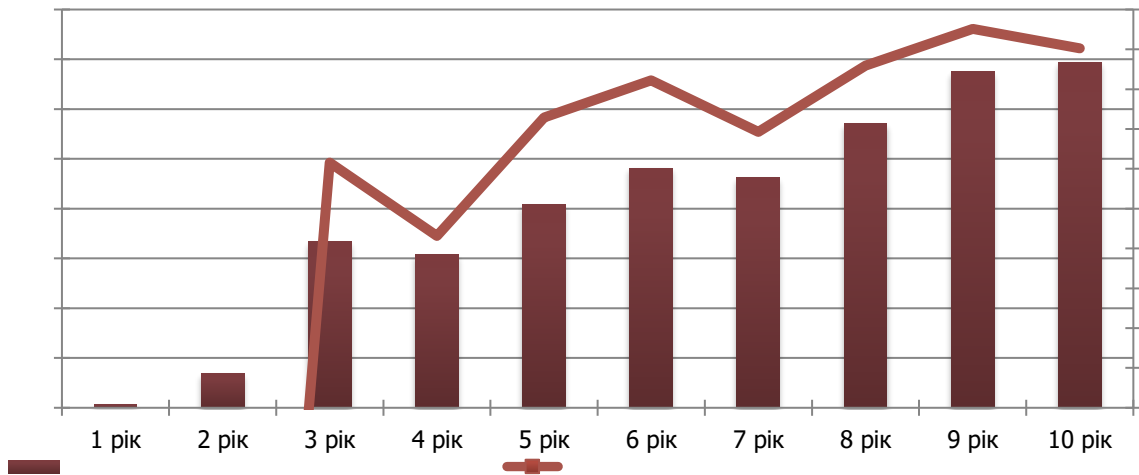
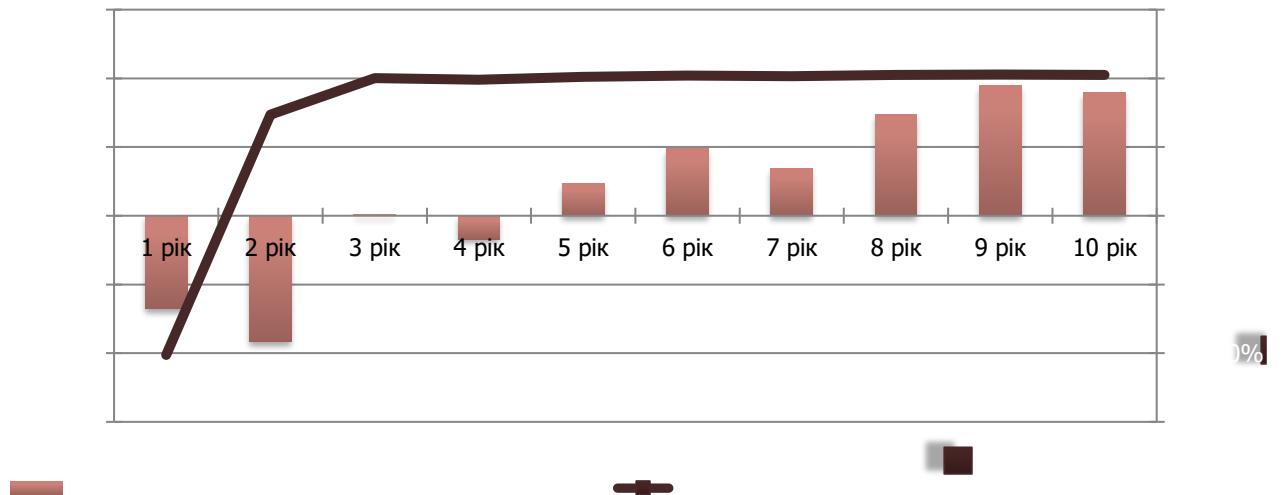

Рисунок 19. Розмір чистого прибутку і рентабельності по Проекту

6.5. Прогноз руху грошових потоків за проектом

В процесі реалізації даного проекту очікується збільшення грошових потоків.

Доходи

Надходження за проектом складаються з наступних статей:

- 1) Надходження власних коштів.
- 2) Надходження від реалізації продукції.

Першою статтею надходжень виступають власні кошти у розмірі \$....

Початок надходжень від реалізації продукції комплексу планується з 9-го проектного місяця. Таким чином, за 10 років реалізації проекту надходження від продажів складуть \$....

Виплати

Виплати за проектом представлені операційними, інвестиційними витратами (витратами CAPEX), податковими платіжками та відрахуваннями.

Операційні витрати

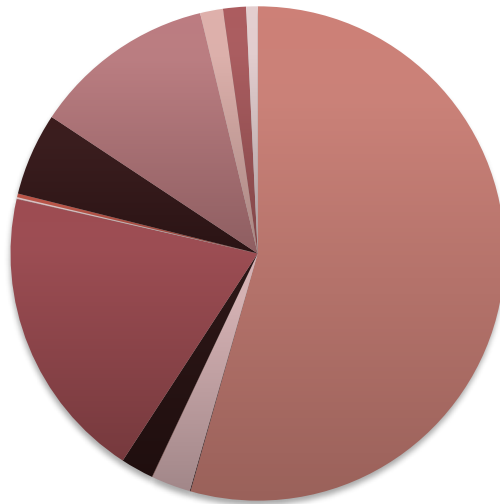
Сукупна величина всіх операційних витрат за 10 проектних років складе \$.... При цьому прогнозна структура операційних витрат виглядає наступним чином:

Таблиця 21. Структура операційних витрат по Проекту

Витрати за проектом	Всього	Питома вага в загальних витратах	Питома вага в чистому валовому доході
Корма, біодобавки	\$...	...%	...%
Вода	\$...	...%	...%
Електроенергія	\$...	...%	...%
Електроенергія для стрижки овець	\$...	...%	...%
Ветеринарне обслуговування	\$...	...%	...%
Заробітна плата персоналу по фермі	\$...	...%	...%
Вода для виробництва сиру	\$...	...%	...%
Електроенергія для виробництва сиру	\$...	...%	...%
Ферменти	\$...	...%	...%
Пакування	\$...	...%	...%
Заробітна плата виробничого персоналу	\$...	...%	...%
Заробітна плата адміністративного персоналу	\$...	...%	...%
Адміністративні витрати	\$...	...%	...%
Витрати на збут	\$...	...%	...%
Непередбачені витрати	\$...	...%	...%
Всього операційних витрат	\$...	...%	...%

Найбільша питома вага в операційних витратах складають витрати на придбання кормів та біодобавок – ...% всіх операційних витрат, заробітна плата персоналу по фермі – ...%.

Рисунок 20. Структура операційних витрат по Проекту

Інвестиційні витрати (CAPEX)

Сумарна величина капітальних витрат (CAPEX) складе \$....

Платежі до бюджету включають:

- Єдиний соціальний внесок на фонд оплати праці співробітників за 10 років реалізації Проекту складе \$....
- ПДВ - \$....
- Податок на прибуток складе \$... за той же період.

Таблиця 22. Рух грошових коштів за Проектом

Період	1 рік	2 рік	3 рік	4 рік	5 рік	6 рік	7 рік	8 рік	9 рік	10 рік	Всього
Рух грошових коштів від операційної діяльності	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
НАДХОДЖЕННЯ	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Виручка від реалізації продукції	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
ВИПЛАТИ	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Операційні витрати	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Корма, біодобавки	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Вода	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Електроенергія	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Електроенергія для стрижки овець	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Ветеринарне обслуговування	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Заробітна плата персоналу по фермі	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Вода для виробництва сиру	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Електроенергія для виробництва сиру	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Ферменти	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Пакування	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Заробітна плата виробничого персоналу	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Заробітна плата адміністративного персоналу	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Адміністративні витрати	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Витрати на збут	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Непередбачені витрати	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Податкові платежі	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Єдиний соціальний внесок	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
ПДВ оплата	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
для розрахунку (наростаючий підсумок)	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
ПДВ зобов'язання	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
ПДВ кредит	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Податок на прибуток	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...

Таблиця 23. Рух грошових коштів за Проектом (продовження)

Період	1 рік	2 рік	3 рік	4 рік	5 рік	6 рік	7 рік	8 рік	9 рік	10 рік	Всього
--------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--------	--------

Рух грошових коштів від інвестиційної діяльності	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
НАДХОДЖЕННЯ	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Виручка від реалізації активів	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
ВИПЛАТИ	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Інвестиції	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
<i>Придбання земельної ділянки під ферму</i>	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
<i>Будівництво кошар</i>	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
<i>Будівництво вигулів для овець</i>	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
<i>Система для доїння овець</i>	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
<i>Придбання трактору</i>	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
<i>Приміщення для зберігання корму</i>	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
<i>Інженерні мережі, благоустрій тощо</i>	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
<i>Обладнання для стрижки овець</i>	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
<i>Приміщення для виробництва сиру</i>	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
<i>Обладнання для виробництва сиру</i>	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
<i>Обладнання для вакуумного упакування сиру</i>	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
<i>Купівля овець</i>	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Рух грошових коштів від фінансової діяльності	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
НАДХОДЖЕННЯ	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Власні кошти	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Інвестиційний капітал	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
ВИПЛАТИ	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Повернення кредиту	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Виплата дивідендів	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
На початок періоду	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
Сукупний грошовий потік за період	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...
На кінець періоду	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...	\$...

6.6. Оцінка інвестиційної привабливості та рентабельності Проекту

Розрахунок ставки дисконтування

Ставка дисконтування - це ставка, яку ініціатор або інвестор очікує отримати від вкладення своїх коштів в Проект.

У розрахунках була використана модель визначення норми дисконту методом середньозваженої вартості капіталу. Відповідно до цієї моделі, ставка дисконту (WACC – Weighted Average Cost of Capital) визначається наступним чином:

$$WACC = kd \times (1 - tc) \times wd + ks \times ws,$$

де:

Kd – вартість залученого позикового капіталу, компанії, згідно з вартістю залучення кредитних коштів - ...%;

Tc – ставка податку на прибуток – ...%;

Wd – частка запозичень в структурі фінансування проекту - ...%;

Ks – вартість залученого власного капіталу (в розрахунку бралася середня ставка за депозитом у доларах, як альтернатива розміщення власних коштів) - ...%;

Ws – частка власного капіталу в структурі фінансування проекту – ...%.

Таким чином, норма дисконту методом WACC в період реалізації проекту для компанії складе – ...%,

$$WACC = (... \% \times (1 - ...) \times ... \% + ... \% \times ... \%) = ... \%$$

При даному рівні дисконту були отримані наступні показники, що характеризують ефективність реалізації проекту:

Таблиця 24. Показники ефективності по Проекту

Показник	Величина виміру	Значення
Період окупності (Payback period) -PP	місяців	...
Дисконтований період окупності (Discount payback period) - DPP	місяців	...
Проектний період (Project period) PP	місяців	...
Чиста поточна вартість Проекту (Net Present Value) - NPV	\$	\$...
Внутрішня ставка дохідності (Internal rate of return) - IRR	%	...%
Індекс прибутковості вкладень (Profitability index) - PI	одиниць	...
Рентабельність продажів (Return On Sales, Net Profit Margin) - ROS	%	...%
Рентабельність інвестицій (Return on investment) - ROI	%	...%

Показники ефективності характеризуються наступним чином:

Чиста теперішня вартість проекту (NPV)

Чиста поточна вартість (NPV) розраховується як різниця дисконтованих грошових потоків надходжень і виплат, вироблених в процесі реалізації проекту.

Розрахунок цього показника здійснюється за формулою:

$$NPV = \sum_{t=1}^n \frac{B_t}{(1+i)^t} - \sum_{t=1}^n \frac{C_t}{(1+i)^t},$$

Де B_t – вигоди проекту в рік t ; C_t – витрати на проект у рік t ; i – ставка дисконту; n – тривалість (строк життя) проекту.

Даний показник, згідно з даними Таблиці більше «0». Отримана сума \$... показника чистої приведеної вартості підтверджує прибутковість проекту і свідчить про те, що всі наведені до сьогоднішньої вартості грошові надходження перевищують вкладені в Проект кошти, що свідчить про високу ефективність здійснюваних інвестицій.

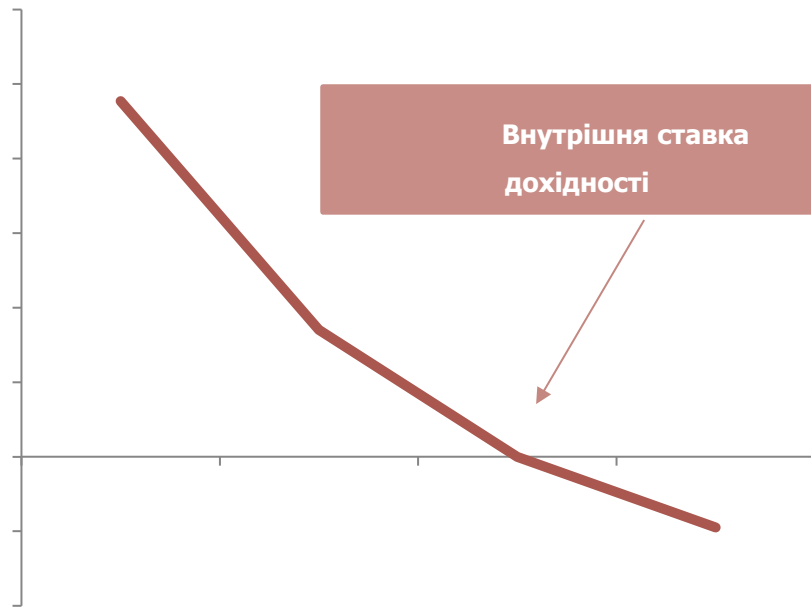
Показник NPV являє собою різницю між усіма грошовими надходженнями і виплатами, приведеними до теперішнього моменту часу (моменту оцінки інвестиційного проекту). Він показує величину грошових коштів, яку інвестор очікує отримати від проекту, після того, як грошові надходження окуплять його початкові інвестиційні витрати і періодичні грошові виплати, пов'язані із здійсненням проекту. Оскільки грошові платежі оцінюються з урахуванням їх вартості в часі та ризиків, NPV можна інтерпретувати як вартість, що додається проектом. Її також можна інтерпретувати як загальний прибуток інвестора за проектний період від вкладення інвестицій в реалізацію даного проекту.

Внутрішня ставка доходу проекту (IRR)

Внутрішня ставка доходу дорівнює ...%. Тобто при даній ставці теперішня вартість грошових потоків за проектом дорівнює теперішній вартості витрат по Проекту.

Внутрішня ставка прибутковості визначає максимальну вартість капіталу, що залучається, при якій інвестиційний Проект залишається вигідним. Іншими словами - це середній дохід на вкладений капітал, що забезпечується даним інвестиційним проектом, тобто ефективність вкладень капіталу в даний проект дорівнює ефективності інвестування під IRR відсотків у будь-який фінансовий інструмент з рівномірним доходом.

Рисунок 21. Внутрішня ставка дохідності по Проекту

Дисконтований період окупності Проекту

Дисконтований період окупності проекту становить ... місяців. Тобто, вкладені в реалізацію проекту кошти з урахуванням прийнятої норми дисконту повернуться ініціатору проекту протягом ... років і ... місяців.

Рисунок 22. Дисконтований період окупності Проекту

Показники прибутковості вкладень

Індекс прибутковості вкладень по Проекту становить ..., що позначає наступне: кожна витрачена компанією грошова одиниця принесе їй в ході реалізації проекту ... одиниці дисконтування грошових надходжень.

Рентабельність інвестицій показує величину чистого прибутку, отриманого внаслідок вкладення інвестиційних коштів в Проект, і становить за проектом ...%. Тобто, при вкладенні одного долара, компанія отримує \$ ... чистого прибутку.

Рентабельність продажів використовується для здійснення контролю не тільки за собівартістю реалізованої продукції, але і за змінами в політиці ціноутворення підприємства і характеризує операційну ефективність компанії. Величина цього показника за весь проектний період становить ...%. Це говорить про те, що кожен долар доходу принесе підприємству \$... чистого прибутку.

6.7. Точка беззбитковості по Проекту

Для забезпечення беззбиткового обсягу реалізації, тобто обсягу, при якому величина витрат дорівнює величині доходів, а прибуток дорівнює «0», на планованому підприємстві необхідно реалізовувати такий обсяг продукції:

Таблиця 25. Беззбитковий об'єм реалізації продукції по Проекту

Продукція	Рік	Об'єм беззбитковості в натуральному вимірі, кг	Об'єм беззбитковості в грошовому еквіваленті, \$
Сир	6 рік	...	\$...
Живі вівці на м'ясо	6 рік	...	\$...
Вовна	6 рік	...	\$...

Мінімальна вартість одного кг продукції для отримання «0» прибутку за Проектом, тобто роботи в точці беззбитковості повинна становити:

Таблиця 26. Мінімальна ціна реалізації 1 кг продукції, \$/кг

Продукція	Рік	Мінімальна ціна реалізації 1 кг продукції, \$/кг
Сир	6 рік	\$...
Живі вівці на м'ясо	6 рік	\$...
Вовна	6 рік	\$...

Запас фінансової міцності - величина, на яку плановий обсяг реалізації буде перевищувати точку беззбитковості - складе:

Таблиця 27. Запас фінансової міцності

Продукція	Рік	Запас фінансової міцності, %	Запас фінансової міцності, \$
Сир	6 рік	...%	\$...
Живі вівці на м'ясо	6 рік	...%	\$...
Вовна	6 рік	...%	\$...

7. Аналіз ризиків

7.1. Факторний аналіз ризиків по Проекту

Для якісної оцінки ризику застосована 10-ти бальна шкала.

Таблиця 28. Характеристика компонентів ризику

Ступінь впливу 5-ти бальний			Ймовірність виникнення 10-ти бальна		
5	Дуже висока	80-100% інвестицій	Завжди	Кожного дня	10
			Практично неминуче	Частіше, ніж 1 раз в місяць	9
4	Висока	60-79% інвестицій	Дуже часто	Частіше, ніж 1 раз в рік, і рідше, ніж 1 раз в місяць	8
			Часто	Частіше, ніж 1 раз в 2 роки, і рідше, ніж 1 раз в рік	7
3	Середня	40-59% інвестицій	Можливо	Частіше, ніж 1 раз в 3 роки, і рідше, ніж 1 раз в рік	6
			Ймовірність, частіше викликана людським фактором	1 раз в 3 роки, і частіше, ніж 1 раз в 5 років	5
2	Низька	20-39% інвестицій	Час від часу	1 раз в 5 років, і частіше, ніж 1 раз в 7 років	4
			Дуже рідко	1 раз в 7 років, і рідше, ніж 1 раз в 5 років	3
1	Дуже низька	0-19% інвестицій	Практично неможливо	Рідше, ніж 1 раз в 7 років	2
			Неможливо	Рідше, ніж 1 раз в 10 років	1

Серед ризиків, пов'язаних із реалізацією Проекту, варто відмітити наступні:

Таблиця 29. Оцінка рівня категорій ризику

	Категорія ризику	Опис	Ймовірність (від 1 до 10)	Ступінь впливу (від 1 до 5)	Оцінка рівня ризику
1	Споживчі ризики і ризики зниження виробництва готової продукції	...	...	...	...
2	Ризики росту цін і собівартості сировини і матеріалів	...	...	...	...
3	Ризики росту конкуренції	...	...	...	...

	Категорія ризику	Опис	Ймовірність (від 1 до 10)	Ступінь впливу (від 1 до 5)	Оцінка рівня ризику
4	Ризик реалізації	...	...	...	...
5	Правові ризики	...	...	...	...

Результати якісної оцінки ризиків представлені в таблиці нижче, де систематизовані всі ризики, які були попередньо проаналізовані у відповідності до оцінки рівня ризику.

Таблиця 30. Оцінка рівня ризику

Ступінь впливу	Дуже висока (5)	...	...	...	...	...
	Висока (4)	...	...	...	...	...
	Середня (3)	...	...	...	...	...
	Низька (2)	...	...	...	...	...
	Дуже низька (1)	...	...	...	...	...
Ймовірність	Дуже низька (1-2)	Низька (3-4)	Середня (5-6)	Висока (7-8)	Дуже висока (9-10)	

*Неприйнятний ризик
Серйозний ризик
Незначний ризик

Під час реалізації Проекту, можливе відхилення планових показників, закладених в Проекті, від реально отриманих. Виходячи з цього, для визначення можливих ризиків реалізації Проекту, було розглянуто вплив основних змінних, що використовуються при проведенні фінансового аналізу, для розробки фінансової моделі.

Причинами зміни, може слугувати одна із наступних або сукупність причин:

- ...;
- ...;
- ...;
- ....

Причинами зміни розміру собівартості реалізації продукції може бути через сукупність причин:

- ....;
- ...;
- ....

Згідно проведеного аналізу, серйозними ризиками є ....

7.2. Стратегія зниження ризиків

При нестабільній економічній ситуації, для зменшення ризикованості проекту, підприємство може створити фонд комерційного ризику, куди необхідно відраховувати 5 - 10% чистого прибутку підприємства. Альтернативним методом зниження ризику є співробітництво зі страховими компаніями.

Для попередження ризиків можуть бути прийняті рішення для забезпечення наступних заходів:

Таблиця 31. Характеристика і ступінь ризиків по Проекту

Ризик	Ступінь ризику	Рекомендації
...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...

7.3. SWOT-Аналіз

Таблиця 32. SWOT-Аналіз по Проекту

Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
<ul style="list-style-type: none"> • .... • .... • .... • .... • .... •	<ul style="list-style-type: none"> • .... • .... • .... • .... • ....
Можливості (O)	Зовнішні загрози (T)
<ul style="list-style-type: none"> • .... • .... • .... • .... • .... •	<ul style="list-style-type: none"> • .... • .... • .... • .... • ....

8. Висновок

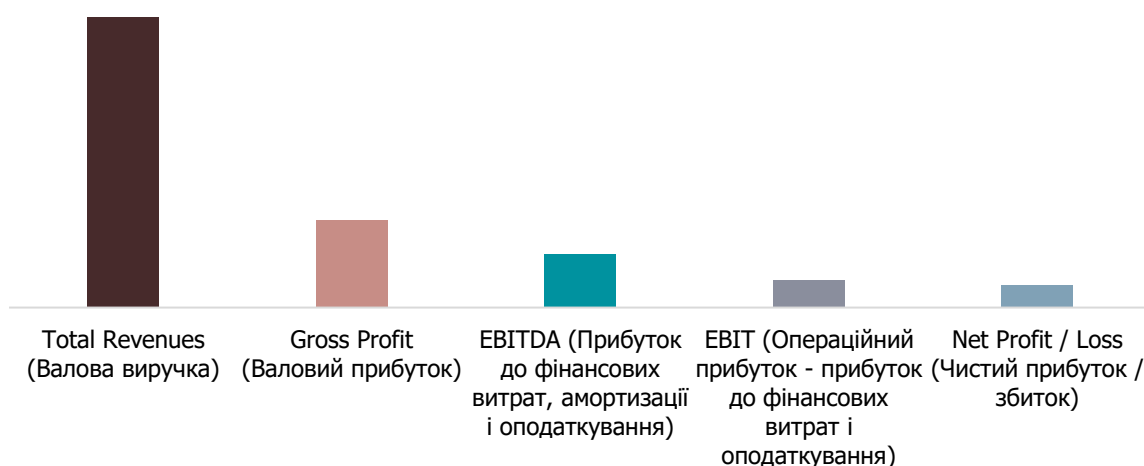
Метою створення овечої ферми є забезпечення м'ясних комбінатів високоякісною бараниною, задоволення попиту населення на сири із овечого молока, реалізація овечої шерсті, а також створення передумов для розвитку суміжних галузей АПК.

Молочна ферма буде розташована в Київській області. Вівці можуть бути реалізовані як великим м'ясним комбінатам, так і у сфері HoReCa, де стабільно високий попит на свіжу і високоякісну продукцію. Сири із овечого молока можуть бути реалізовані безпосередньо кінцевим клієнтам, або ж через торгові мережі. Овеча шерсть може бути реалізована як промисловим переробникам, так і посередникам.

Розрахунковий період проекту складає **10 років**.

Загальна вартість інвестицій, необхідних для реалізації проекту - \$.... Фінансування передбачається за рахунок власних коштів.

Рисунок 23. Показники прибутковості по Проекту

Проект є прибутковим і ефективним для впровадження, що підтверджують не тільки показники прибутковості і рентабельності, а й показники інвестиційної привабливості. Так рівень чистого прибутку за весь проектний період складе \$....

Ставка дисконтування проекту дорівнює ...%, при ній досягаються такі показники інвестиційної привабливості:

- Валовий дохід за проектний період - \$...
- Капіталізований чистий прибуток - \$...;

- Сукупний грошовий потік - \$....

Ставка дисконтування по Проекту складає ...%, при ній будуть досягнені такі показники інвестиційної привабливості:

- Чиста теперішня вартість Проекту - \$...;
- Внутрішня норма дохідності на рівні - ...%;
- Дисконтований період окупності Проекту – ... років ... місяців;

Рентабельність продажів складає ...%. Це свідчить про те, що кожен долар валової виручки принесе підприємству ... \$ чистого прибутку.

Рисунок 24. Показники рентабельності за Проектом (сумарно за 10 років)

